

My z KSM

Kwartalnik Kieleckiej Spółdzielni Mieszkaniowej (ukazuje się od 1992 r.) Nr 1/98/2019

Lustracja KSM

W lutym br. rozpoczęła się lustracja pełna z działalności Kieleckiej Spółdzielni Mieszkaniowej za lata 2016 – 2018.

Badanie lustracyjne obejmuje okres od poprzedniej lustracji pełnej, a przeprowadzają je lustratorzy wyznaczeni przez związek rewizyjny, w którym spółdzielnia jest zrzeszona – w przypadku KSM – Związek Rewizyjny Spółdzielni Mieszkaniowych RP w Warszawie.

Czytaj na stronie 8

Dzieje pamiątkowej płyty Tadeusza Kościuszki

Czytaj na stronach 10-13

Parking potrzebny od zaraz

Średnio ponad 30 tys. zł kosztują miejsca garażowe pod budynkami w Warszawie i w Krakowie. W innych miastach trzeba zapłacić dobrze ponad 20 tys. zł. Złotym środkiem wydają się parkingi wielopoziomowe. Przynajmniej w Kielcach mogłyby spełniać taką rolę.

Dla deweloperów garaże pod budynkiem, albo przed nim, wydają się nawet pewniejszą inwestycją, niż... mieszkania. W Krakowie są nieruchomości oferujące garaż za 60 tys., a w stolicy nawet za 89 tys. zł za miejsce. Wyprzedają się na pniu. Alternatywą jest trzymanie samochodu na wykupionym za – bagatela – kilkanaście tysięcy złotych miejscu lub na ulicy. Tylko, że na ulicy nie zawsze jest miejsce.

W Kielcach planowano wyprowadzenie aut z osiedli na parkingi wielopoziomowe wybudowane w ramach rewitalizacji miasta. Mówiło się o tym kilkanaście lat temu.

Dwanaście propozycji lokalizacji parkingów osiedlowych wielostanowiskowych i wielopoziomowych zgłosił zarząd KSM prezydentowi Kielc na spotkaniu Forum Kieleckich Spółdzielni Mieszkaniowych w styczniu 2011 roku. Trzy lokalizacje: u zbiegu ulic Jesionowej i Toporowskiego na terenie obecnego parkingu strzeżonego, w trójkącie ulic Pocieszka, Warszawskiej i Nowowiejskiej (obecnie tam też jest parking) i obok pawilonu na ul. Sandomierskiej 107 – otrzymały akceptację.

Prezydent Wojciech Lubawski uważał, że uliczki osiedlowe są do jeżdżenia, nie do parkowania, a na trawnikach powinna być zieleń. Tak było dawniej i trzeba do tego wrócić. Jak to zrobić?

Na spotkaniu z prezesami kieleckich spółdzielni mieszkaniowych Lubawski obiecał zbudować osiedlowe parkingi. Tak jak na Zachodzie.

„Znaczna część pieniędzy na inwestycje w tym zakresie będzie pochodzić ze środków UE. Pod warunkiem, że miasto zdąży przygotować plany zagospodarowania przestrzennego terenów, gdzie planuje się wybudować parkingi.

Program rewitalizacji kieleckich osiedli ma być sztandarową propozycją wykorzystania środków unijnych, o które będzie można aplikować po 2013 roku. Ponieważ pozostało niewiele czasu, przygotowanie do inwestycji będzie pod specjalnym nadzorem prezydenta Kielc” – pisaliśmy w „My z KSM” w marcu 2011 roku. Również osiem lat temu.

Czytaj na stronach 4-5

Spółdzielnie mieszkaniowe protestują

Kieleckie spółdzielnie mieszkaniowe wystosowały protest w sprawie planowanych zmian w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Jeżeli proponowane zmiany wejdą w życie, czekają nas wysokie kary za niesegregowanie śmieci.

Decyzja w sprawie wystosowania protestu zapadła podczas obrad Forum Kieleckich Spółdzielni Mieszkaniowych.

List krytykujący proponowane zmiany wysłany został do Ministerstwa Środowiska, Prezesa Rady Ministrów, Sejmu, Krajowej Rady Spółdzielczej, Związku Rewizyjnego Spółdzielni Mieszkaniowych RP.

Forum zrzesza 12 spółdzielni mieszkaniowych znajdujących się na terenie Kielc.

Czytaj na stronie 9

Petycja do Parlamentu Europejskiego

Związek Rewizyjny Spółdzielni Mieszkaniowych RP złożył petycję do Parlamentu Europejskiego, specjalnego sekretarza ds. mieszkalnictwa przy ONZ oraz skargę do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich. Czynności te podjęte zostały w związku z licznymi niekonstytucyjnymi rozwiązaniami, wynikającymi z przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. nowelizującej ustawę o spółdzielniach mieszkaniowych, które weszły w życie 9 września 2017 r. Pozbawiły one spółdzielnie mieszkaniowe charakteru prawnego spółdzielni jako takiej, w rozumieniu Międzynarodowych Zasad Spółdzielczych i ustawy – Prawo spółdzielcze, co stanowi oczywiste naruszenie zasady równości oraz niedyskryminacji, o których mowa w art. 32 polskiej konstytucji, a także w nawiązaniu do zasady praworządności wg art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej.

Na powyższe zwróciła także uwagę sekcja mieszkalnictwa Międzynarodowego Związku Spółdzielczego, która w uchwale z dnia 6 czerwca 2018 r. jednogłośnie potępiła rozwiązania zawarte w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. jako niekonstytucyjne, sprzecznie z Międzynarodowymi Zasadami Spółdzielczymi oraz godzące w interesy członków spółdzielni mieszkaniowych w Polsce.

(MaS)

Ogłoszenie

Kielecka Spółdzielnia Mieszkaniowa posiada do wynajęcia lokale użytkowe w następujących lokalizacjach:

- 1) **ul. Śląska 10** – lokal o powierzchni 132,00 m², zlokalizowany na parterze budynku;
- 2) **ul. Źródłowa 17A** – lokal o powierzchni 205,60 m², zlokalizowany na parterze budynku;
- 3) **ul. Warszawska 47** – lokal użytkowy o powierzchni 10,70 m² przy klatce schodowej VI;
- 4) **ul. Pociieszka 17** – lokal użytkowy o powierzchni 160,50 m² znajdujący się na parterze pawilonu handlowego.

Dodatkowe informacje o warunkach najmu powyższych lokali uzyskacie Państwo w siedzibie Kieleckiej Spółdzielni Mieszkaniowej przy ul. Kujawskiej 26, 25 - 344 Kielce, pokój nr 44 oraz pod nr tel. (41) 34 16 050 lub 510 490 764.

Czy roszczenie o ustanowienie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu jest uprawnione?

Art. 7 ustawy z dnia 20 lipca 2017 roku o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych m.in. stanowi, że osobie, która przed dniem wejścia w życie tej ustawy (przed 9.09.2017) utraciła spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu z powodu nie uiszczenia opłat za użytkowanie lokalu, ale po dniu wejścia w życie ustawy spłaciła spółdzielnia całe zadłużenie wraz z odsetkami, albo spłaciła je wcześniej – przysługuje do spółdzielni roszczenie o ustanowienie takiego tytułu prawnego do lokalu, jaki utraciła, pod warunkiem, że wcześniej nie został ustanowiony tytuł prawny do tego lokalu na rzecz innej osoby.

Oceniając tak sformułowaną normę ustawy nowelizującej oraz dotychczasowe regulacje, głównie przepisy noweli ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych z dnia 14 czerwca 2007 roku i orzecznictwo Sądu Najwyższego i Trybunału Konstytucyjnego, Grzegorz Abramek, wiceprezes Krajowego Związku Rewizyjnego Spółdzielni Mieszkaniowych, w „Domach Spółdzielczych” z kwietnia 2018 roku wyraża pogląd, że obowiązujące przepisy ustawy Prawo spółdzielcze, ani ustawa o spółdzielniach mieszkaniowych, wbrew literalnemu sformułowaniu, nie przewidują instytucji przywrócenia spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu.

Zdaniem Grzegorza Abramka należy przyjąć, że osoby, które zostały wykluczone ze spółdzielni, spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu nigdy nie utraciły. Przysługuje im natomiast roszczenie o ustanowienie i przeniesienie przez spółdzielnię odrębnej własności lokalu na podstawie art. 17¹⁴ ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych.

(MaS)

Odszedł Ryszard Mikurda

Zmarł Ryszard Mikurda, pasjonat sportów motorowych, regionalista, dziennikarz i społecznik. Miał 78 lat.

Był wieloletnim prezesem zarządu okręgowego Polskiego Związku Motorowego, sędzią sportów motorowych, organizatorem imprez motocyklowych. Był członkiem SM „Bocianek”, redaktorem naczelnym kwartalnika „Echo Bocianka”.

Na łamach „My z KSM” Ryszard Mikurda wspominał zorganizowane w 1975 roku, na ulicach Kielc – Bohaterów Warszawy i Źródłowej zawody samochodowe, a w trakcie imprezy pojedynków znanych kierowców rajdowych Andrzeja Jaroszewicza i Krzysztofa Komornickiego.

W ostatnich latach Mikurda organizował zloty pojazdów zabytkowych i motocykli SHL. Wydał też książki o kultowym motocyklu z kieleckiej fabryki. W maju ubiegłego roku Ryszard Mikurda został odznaczony przez Polski Komitet Olimpijski Nagrodą Fair Play.

Ryszard Mikurda spoczął na Cmentarz Nowym w Kielcach. (K)

Harcerskie narty

W dniach 19-26 stycznia 2019 roku, w Gliczarowie Górnym odbyło się zimowisko zorganizowane przez 33 Kielecką Harcerską Drużynę Żeglarską „Pasat”.

Każdy dzień zaczynaliśmy apelem, a kończyliśmy wspólnymi kominkami, których tematyka mówiła o bezpieczeństwie na stoku, o historii Podhala, oraz o realizacji stopni i zdobywaniu sprawności harcerskich.

Na stokach narciarskich pod czujnym okiem kadry doskonaliliśmy technikę jazdy na nartach. Szusowaliśmy na stoku „Rusińskim” w Bukowinie Tatrzańskiej i „Kotelnicy Białczańskiej” w Białce Tatrzańskiej.

Wielką atrakcją dla harcerzy było wyjście do basenów termalnych w Bukowinie Tatrzańskiej. Wspaniale było bawić się w basenie z ciepłą wodą, gdy w koło leżał śnieg i aura była bajeczna.

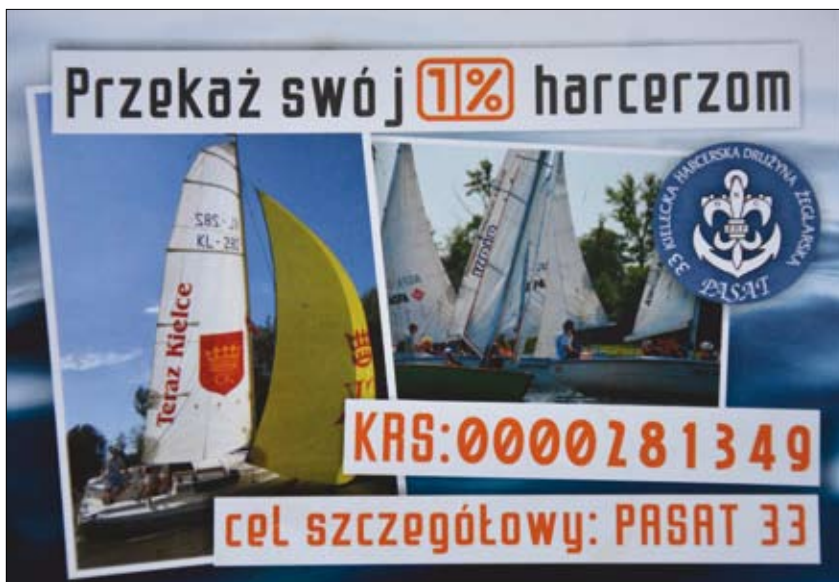
Po każdym kominku była chwila czasu wolnego, którą wraz z komendantem wykorzystaliśmy na turniej szachowy. Wygrał druh drużynowy hm. Jacek Szrek.

Pogoda dopisała harcerzom, jeździliśmy na nartach od rana do wieczora, a siły na te szaleństwa mieliśmy dzięki obfitym i pysznym posiłkom serwowanym przez Panią Zofię właścicielkę pensjonatu, w którym mieszkaliśmy.

Ferie za nami – teraz zaczynamy przygotowania do obozu letniego. Przed nami przygotowanie łodzi żaglowych.

Czuwaj!

Druhny i Druhowie z 33 KHDŻ „Pasat

Parking potrzebny od zaraz

Ciąg dalszy ze str. 1

Garaże miały być realizowane w ramach programu rewitalizacji miasta, który poza centrum obejmował również północne osiedla Szydłówek, Sady, Uroczysko, Bocianek, Świętokrzyskie, Na Stoku, okolice ul. Pociuszki, a także Herby, Czarnów, Biesak i KSM. Spółdzielnie mogły zgłaszać również własne przedsięwzięcia do realizacji z funduszy UE.

Dokument miał być uchwalony do końca 2015 roku, wnioski można było składać do końca marca.

Jednak miesiąc wcześniej, w lutym 2015 r. Urząd Miasta poinformował, że będzie aplikował o pieniądze z UE bez spółdzielni mieszkaniowych.

– Nasze wspólne programy rewitalizacyjne są nadal aktualne, ale o ich finansowanie będziemy się musieli starać z innych źródeł – mówił wówczas Artur Hajdorowicz, Pełnomocnik Prezydenta ds. Rewitalizacji Miasta. – Możliwe jednak, że pod koniec perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020 zostaną wolne środki i dojdzie do ich przetarasowania.

Sprawa garaży wielopoziomowych była jednak nadal aktualna. Miasto wydrukowało materiały promocyjne, propagujące

idee parkingów w systemie Park& Ride. Zmiana sposobu zagospodarowania osiedli (i wyrzucenia wszechobecnych samochodów na zewnątrz) miała zamienić blokowiska w miejsca atrakcyjne.

„Znaczącą poprawę standardu życia na osiedlach wymaga rozwiązanie problemu parkowania aut. Jedną z szans jest budowa dużych wielopoziomowych parkingów na obrzeżach osiedli. W folderze miasto przedstawiło osiem lokalizacji

parkingów, które w trakcie dnia spełniałyby funkcję rozważanego systemu „Park&Ride” o od godzin popołudniowych do rana mogłyby służyć mieszkańcom osiedli” – czytamy w folderze.

Kielczanie akceptują parkingi piętrowe

W lutym i marcu 2016 roku odbyły się spotkania konsultacyjne z mieszkańcami. Nie wszystkie lokalizacje zostały akceptowane. Artur Hajdarowicz, orędownik budowy parkingów wielopoziomowych, usłyszał wiele gorzkich słów od przeciwników budowy. Mimo różnych opinii, program rewitalizacji osiedli, w tym budowy parkingów, miał być realizowany i finansowany w dużej części ze środków UE.

W marcu 2016 r. Regionalny Ośrodek Badania Opinii Publicznej Dobra Opinia opublikował wyniki sondażu przeprowadzonego na zlecenie Urzędu Miasta Kielce na temat „... projektu budowy parkingów wielopoziomowych na obrzeżach wielorodzinnych osiedli mieszkaniowych w kontekście ich rewitalizacji”.

Czytamy: „Zgodnie z wysuniętą przez władze miasta koncepcją, stworzenie mieszkańcom alternatywy dla parkowania samochodów „między blokami” umożliwi stopniowe uwalnianie tych przestrzeni i tym samym ułatwi szeroko zakrojony, wieloletni, lecz bez wątpienia konieczny proces rewitalizacji osiedli.

Według kielczan życie w „blokowisku” to nie koszmar. Jednak mieszkańcom osiedli w codziennym funkcjonowaniu najbardziej doskwierają takie zjawiska jak ruch i niewłaściwe parkowanie samochodów oraz brak wystarczającej liczby miejsc postojowych. 92,6 procent ankietowanych twierdzi, że na kieleckich osiedlach istnieje problem z zaparkowaniem samochodu. Ludzie narzekają także na zbyt małą ilość właściwie urządzonych terenów parkowo-ogrodowych oraz zniszczoną infrastrukturę osiedlową. Prawie wszyscy respondenci (97,1 procent) akcentują pilną potrzebę odnowienia terenów między blokami.

Ankietowani mają różne stanowiska także odnośnie tego, czy istnieje możliwość pogodzenia stworzenia komfortowej i atrakcyjnej przestrzeni osiedlowej przy jednoczesnym wydzieleniu między blokami wystarczającej liczby miejsc postojowych dla wszystkich mieszkańców.

Dla prawie 50 procent to możliwe. Przeciwnego zdania jest 37,2 procent badanych.

Ideę budowy parkingów wielopoziomowych jako rozwiązania problemu braku miejsc postojowych na osiedlach akceptuje blisko 75 procent kielczan. Innego sposobu na likwidację tej uciążliwości ankietowani nie widzą, choć 21 procent badanych zgodziłoby się na ograniczenie terenów zielonych i zwiększenie ich kosztem przestrzeni dla parkowania aut.

Z badania wynika, iż mieszkańcy Kielc mogliby korzystać z parkingów wielopoziomowych, gdyby miesięczna opłata abonamentowa za miejsce postojowe nie przekraczała 100 złotych, a dojście pieszo od parkingu do mieszkania zajęło maksymalnie do 10 minut.”

W kwietniu 2017 roku posumowano konsultacje społeczne.

Osiem miejsc, w których miały stanąć wielopoziomowe parkingi, urzędnicy ratusza za-

proponowali jeszcze w 2015 roku. Dwa zlokalizowano przy ul. Sandomierskiej (w okolicy skrzyżowania z al. IX Wieków Kielce oraz ul. Śląskiej), kolejne przy ul. Popiełuszki w okolicy ul. Wrzosowej, w rejonie skrzyżowania ulic Jagiellońskiej i Grunwaldzkiej, Jesionowej i Marszałkowskiej (dawna Toporowskiego), Szajnowicza-Iwanowa i Grunwaldzkiej, Warszawskiej i Orkana oraz na ul. Nowaka-Jeziorańskiego. W sumie miało się na nich pomieścić blisko 3 tysiące aut.

– Z tej listy wypadły parkingi w okolicach ul. Śląskiej oraz skrzyżowania Jagiellońskiej i Grunwaldzkiej. Ten ostatni zostanie przesunięty na ul. Podklasztorną – poinformował Artur Hajdorowicz, dyrektor wydziału rozwoju i rewitalizacji w kieleckim ratuszu.

Niepewny był parking w rejonie skrzyżowania Marszałkowskiej i Jesionowej oraz na rogu ulic Warszawskiej z Orkana. Miasto planowało tam największy parking, nawet na 700 aut, ale mieszkańcy byli przeciwni.

W trakcie konsultacji pojawiły się także propozycje innych lokalizacji parkingów np. przy pawilonach na ul. Pociuszka oraz przy ulicach Turystycznej i Wojewódzkiej.

Jednak, chociaż konsultacje przebiegły pozytywnie, problemem okazały się pieniądze. A raczej ich brak.

Ul. Sandomierska – projektowany parking na 400 aut nie zyskał aprobaty mieszkańców. Wizualizacja – Wydawnictwo Urzędu Miasta Kielce „Park & Ride”

Miasto szacowało, że budowa ośmiu parkingów na 3 tysiące aut pochłonie ok. 80 mln zł. Część pieniędzy miała pochodzić z unijnego programu rewitalizacji. Urzędnicy spodziewali się jednak, że Kielce dostaną ze środków UE około 15 mln zł.

Tymczasem w grudniu 2017 roku okazało się, że środki unijne na rewitalizację ominęły Kielce. Pieniądże w kwocie 130 mln zł z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na projekty związane z rewitalizacją otrzymało siedem miast woj. świętokrzyskiego: Kazimierza, Włoszczowa, Sandomierz, Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice, Busko-Zdrój i Skarżysko-Kamienna. Kielce nie dostały ani złotówki.

Tym samym, po raz kolejny spółdzielcze osiedla mieszkaniowe zostały pozostawione same sobie. Bez obiecanych parkingów.

W KSM przybyło ponad 300 miejsc

W latach 2000-2018 Kielecka Spółdzielnia Mieszkaniowa wybudowała w osiedlu „Sady” – łącznie 333 miejsca postojowe dla samochodów osobowych. Przy okazji przebudowy dróg pożarowych przy budynkach wysokich na ul. Nowowiejskiej 5 powstało 73 miejsca postojowe, a Nowowiejskiej 15 – 102 miejsca postojowe. Ponadto wykorzystując wolne i niezabudowane tereny zielone, spełniające warunki techniczne do wybudowania miejsc postojowych, przy budynkach mieszkalnych usytuowanych przy ulicach: Nowowiejskiej 24 wybudowano 32 miejsca postojowe, przy ul. Warszawskiej 47 – 51 miejsc, przy ul. Wiosennej 7 – 41 miejsc, Wiosennej 10 – 12 miejsc, a przy ul. Pociuszka 5 – 7 miejsc postojowych. Przy pawilonie handlowo-usługowym zlokalizowanym przy Wojewódzkiej 2, udało się wykonać 15 miejsc postojowych.

Ponadto Zarząd Spółdzielni wyraził zgodę na przebudowę i rozbudowę parkingu przy pawilonie handlowym na ul. Jarzębinowej 3 przez najemcę Polską Sieć Handlową „Lewiatan”, która przygotowała projekt budowlany na 42 miejsca postojowe i wykonała roboty swoim staraniem i na swój koszt.

W osiedlu „Sandomierskim” – powstało łącznie 63 miejsca postojowe dla samochodów osobowych, przy okazji budowy dróg pożarowych: przy ul. Szczecińskiej 3 – 10 miejsc postojowych oraz przy ul. Śląskiej 34,36 – Leszczyńskiej 66,68 – 53 miejsca postojowe.

Natomiast w osiedlach „Zagórska-Północ, Zagórska-Południe” przy ulicy Bohaterów Warszawy 7 powstało 21 stanowisk postojowych, a przy ul. Źródłowej 21 – 7 stanowisk.

Obecnie trwają prace projektowe dotyczące przebudowy i rozbudowy parkingu przy ul. Klonowej. Przedstawiona koncepcja przewiduje, że parking pomieści docelowo 60 miejsc postojowych.

Brakuje parkingów przy dworcach

Po wyborach, prezydent Bogdan Wenta umożliwił kielczanom wypowiedzenie się na temat parkingów na stronie www.wypowiedzsie.kielce.eu. Ankieta opracowali naukowcy z Wydziału Architektury Politechniki Wrocławskiej, którzy mają się badać funkcjonowanie komunikacji w Kielcach. Z możliwości skorzystało 380 osób.

Sprawa miejsc parkingowych dla nowych budynków wróciła przy okazji obowiązującej od sierpnia 2019 roku ustawy o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych, tzw. lex deweloper, która ma w założeniu zezwolić na budowę bloków niezależnie od ustaleń miejscowego planu, jeżeli tylko zgodzi się na nią rada miasta.

W ramach ustawy samorządy mogą ustalić standardy urbanistyczne, dostosowujące zapisy do lokalnych uwarunkowań. Chodzi np. o odległość od szkół czy wysokość budynków, a

Na ul. Nowowiejskiej 5 powstało 73 miejsca postojowe

także ilości miejsc parkingowych. Minimalny standard to jedno miejsce parkingowe na jedno mieszkanie.

Także przy okazji planowanej przebudowy dworca PKP w Kielcach wrócił pomysł budowy wielopoziomowego parkingu nad torami. Niestety, w kontekście braku pieniędzy, miasto zastanawia się nad alternatywą – budową parkingu po drugiej stronie dworca kolejowego. Ale decyzji jeszcze nie ma.

Kolejna miejska inwestycja parkingowa, na którą również brakuje pieniędzy to parking dla autokarów, obok remontowanego dworca autobusowego. Chodzi o budowę 80 miejsc postojowych wyłącznie dla autokarów przy dawnym dworcu PKS. Parking okazał się zbyt drogi.

Przepisy nie regulują jednoznacznie liczby miejsc parkingowych przy budowanych domach. Jednak dla wielu osób parking jest warunkiem kupna mieszkania. Deweloperzy doskonale o tym wiedzą. Według obowiązujących przepisów takie miejsca postojowe powinno mieć 5 m długości i 2,5 m szerokości.

W dużych miastach, teoretycznie im bliżej centrum, tym miejsca garażowe lub postojowe są droższe. Porównując, opłaty parkingowe w strefach płatnego parkowania są minimalne – maksymalnie 3 zł za pierwszą godzinę.

Wiele miast stosuje specjalne stawki dla mieszkańców danej strefy. W Warszawie taka opłata w Spółdzielni Mieszkaniowej na Ochocie wynosi 30 zł miesięcznie. Jednak uprawnionych do skorzystania ze statusu mieszkańca jest znacznie więcej niż miejsc. Popyt na miejsca parkingowe jest tak wielki, że zaspokojenie go wydaje się niemożliwe.

KAZIMIERZ SKUP

Wesołe Ferie w klubach „Miniatura” i „Słoneczko”

Czas ferii w klubach Kieleckiej Spółdzielni Mieszkaniowej zarezerwowany zawsze jest dla dzieci i młodzieży. Akcja ZIMA'2019 zgromadziła wielu uczestników, których zainteresowały ciekawe formy spędzania czasu wolnego, proponowane przez kluby Miniatura i Słoneczko. Głównym celem było bezpieczeństwo podopiecznych.

Dzieci korzystały z różnych propozycji klubowych: wyjazdy na basen, do Ośrodka Jazdy Konnej i Hipoterapii „MAAG”, Parku Technologicznego czy też uczestniczenie w warsztatach edukacyjnych w kieleckim Geoparku.

Bardzo praktyczne informacje i umiejętności z zakresu bezpieczeństwa oraz pierwszej pomocy dzieci uzyskały w czasie warsztatów organizowanych wspólnie z IV Komisarzatem Policji w Kielcach.

Na zajęciach plastycznych oraz warsztatach kreatywnej fotografii dzieci poznawały różne techniki malarskie, zgłębiały tajniki fotografii cyfrowej. W ramach zajęć muzycznych dzieci zapoznawały się z różnymi stylami muzycznymi oraz poprzez zabawę (przy pomocy plansz edukacyjnych i pianina cyfrowego) poznawały instrumenty muzyczne. Podczas ferii dzieci miały także okazję obejrzeć nowości filmowe w MULTIKINIE.

W tym roku zima dopisała, było dużo śniegu, i to właśnie śnieg przyniósł dzieciom największą radość. Powstały piękne rzeźby śnieżne, a w ramach zajęć sportowych odbyła się „bitwa na śnieżki”. Ponadto dzieci uczestniczyły także m.in. w turnieju tenisa stołowego, zdobywały punkty w „olimpiadach zimowych” i organizowane były wyjścia na kręgle.

W tym roku po raz pierwszy dzieci ze wszystkich trzech klubów KSM (Miniatura, Słoneczko i Polonez) uczestniczące w Akcji ZIMA 2019 spotkały się na Balach Karnawałowych kończących pierwszy i drugi turnus ferii. Zabawy integracyjne, plastyczne, sportowe, taneczne stworzyły okazję do wspianej wspólnej zabawy.

Na zakończenie każdego tygodnia dzieci dostawały dyplomy, medale lub pamiątki (w postaci samodzielnie wykonanych podczas warsztatów fotograficznych zdjęć) oraz słodkie upominki.

LIDIA BERNATEK

Radostna zima w „Polonezie”

Jak co roku Osiedlowy Klub Kultury „Polonez” zorganizował Nieobozową Akcję Zima 2019 dla dzieci w dwóch turnusach: od 14. stycznia do 18. stycznia oraz od 21. stycznia do 25. stycznia 2019 r. Skorzystało z niej 25 dzieci.

W czasie ferii zimowych w Klubie Polonez na dzieci czekała bogata oferta zajęciowa oraz wyjścia edukacyjne, takie jak: Kągle, Energetyczne Centrum Nauki, Spacer po Stadionie Suzuki Arena, kino oraz wyjazdy do Parku Wodnego „Perła” w Nowinach.

Uczestnicy zajęć mieli możliwość skorzystania z wszelkich klubowych atrakcji, takich jak zajęcia plastyczne, taneczne, sportowe, muzyczne.

W czasie spaceru po Stadionie Suzuki Arena dzieci zwiedziły sektor rodzinny, sektor VIP, miejsce dla prasy i wiele innych. Ciekawą wycieczką były odwiedziny w Energetycznym Centrum Nauki.

Dzieci wzięły udział w warsztatach pt.: „Mamo, tato dlaczego ziemia się trzęsie?”, w trakcie których wyruszyły w podróż do świata energii.

Podczas zajęć stacjonarnych w klubie „Polonez”, we współpracy z IV Komisarzatem Policji w Kielcach przeprowadzona została prelekcja, dotycząca bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz bezpiecznych zabaw zimowych w czasie ferii.

Praktyczne informacje i umiejętności z zakresu bezpieczeństwa, dzieci uzyskały dzięki programowi edukacyjnemu „Autochodzik”. Program jest adresowany do najmłodszych i ma na celu przygotowanie dzieci do samodzielności w ruchu drogowym.

Podczas Akcji Zima 2019, w ramach współpracy trzech Osiedlowych Klubów Kultury KSM „Słoneczko”, „Miniatura” oraz „Polonez”, po raz pierwszy zostały zorganizowane dwie wspólne zabawy.

Na zakończenie pierwszego turnusu w klubie „Polonez” odbył się Pokaz Talentów „Mini Playback Show”. Spotkanie rozpoczęły zabawy sportowo-integracyjne, po których dzieci zaprezentowały przygotowane wcześniej piosenki, wiersze oraz układy taneczne. Finałowym akcentem spotkania stało się wręczenie dzieciom nagród w postaci dyplomów.

Podsumowaniem tegorocznych ferii zimowych był zorganizowany przez klub „Słoneczko” bal karnawałowy, który wypełniony był tańcem, a także wieloma innymi atrakcjami.

Nieobozowa Akcja Zima 2019 dostarczyła najmłodszym masę pozytywnych wspomnień. Ten czas wypełniony był dobrą zabawą i nauką podawaną w luźnej, przyjemnej formie.

EWA BANASZEK

Lustracja już rozpoczęta

W dniu 25 lutego br., zgodnie z umową zawartą ze Związkiem Rewizyjnym Spółdzielni Mieszkaniowych RP w Warszawie, rozpoczęła się lustracja pełna z działalności Kieleckiej Spółdzielni Mieszkaniowej za lata 2016 – 2018.

Obowiązek przeprowadzania lustracji wynika z przepisów art. 91 - 93 ustawy – Prawo spółdzielcze, w myśl których każda spółdzielnia obowiązana jest przynajmniej raz na trzy lata, a w okresie pozostawania w stanie likwidacji corocznie, poddać się lustracyjnemu badaniu legalności, gospodarności i rzetelności całokształtu jej działania. Lustracja przeprowadzana jest corocznie również wtedy, gdy Spółdzielnia prowadzi działalność inwestycyjną, polegającą na budowaniu budynków mieszkalnych i rozliczaniu kosztów ich budowy.

Lustracja jest obowiązkowa - gdyby spółdzielnia nie poddała się badaniu, związek rewizyjny, w którym jest zrzeszona lub Krajowa Rada Spółdzielcza, przeprowadzi ją z własnej inicjatywy, na koszt spółdzielni. Badanie lustracyjne obejmuje cały okres od poprzedniej lustracji pełnej, a przeprowadzają je lustratorzy wyznaczeni przez związek rewizyjny, w którym spółdzielnia jest zrzeszona – w przypadku Kieleckiej Spółdzielni Mieszkaniowej, zrzeszonej w Związku Rewizyjnym Spółdzielni Mieszkaniowych RP w Warszawie, badanie lustracyjne zostanie przeprowadzone za okres od 1.01.2016. do 31.12.2018.

Ustawowym celem przeprowadzanej lustracji jest m.in. sprawdzenie przestrzegania przez Spółdzielnię przepisów prawa i postanowień Statutu; kontrola gospodarności, celowości i rzetelności realizowania przez nią celów ekonomicznych, socjalnych i kulturalnych oraz wskazywanie na nieprawidłowości w działalności organów Spółdzielni i udzielanie pomocy organizacyjnej i instruktażowej w ich usuwaniu.

Szczegółowy zakres zagadnień z działalności Spółdzielni, objętych badaniem lustracyjnym, określa umowa, zawierana przez Spółdzielnię ze Związkiem Rewizyjnym. Należą do nich m.in.: organizacja Spółdzielni (statut oraz wewnętrzny system normatywny, działalność organów Spółdzielni oraz jej struktura organizacyjna), stan prawny gruntów będących we władaniu Spółdzielni, gospodarka zasobami mieszkaniowymi (m.in. stan estetyczno-porządkowy i techniczny budynków i ich otoczenia, koszty i przychody gzm oraz prawidłowość ustalania opłat za używanie lokali, gospodarka lokalami użytkowymi, terminowość wnoszenia opłat przez ich użytkowników i windykacja należności), gospodarka remontowa i finansowa Spółdzielni (m.in. ustalanie potrzeb remontowych ze szczególnym uwzględnieniem działań energooszczędnych, stan funduszy i terminowość regulowania zobowiązań finansowych).

Ponadto lustratorzy dokonują oceny realizowania przez Spółdzielnię obowiązków wynikających z ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych. Lustracja nie obejmuje natomiast badań sprawozdań finansowych Spółdzielni.

Obowiązki lustratora może pełnić osoba, która uzyskała uprawnienia lustracyjne wydane przez Krajową Radę Spółdzielczą. Ustawą z dnia 20 lipca 2017 roku o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, ustawy – kodeks postępowania cywilnego i ustawy - Prawo spółdzielcze doprecyzowano ponadto, że lustratorem nie może być osoba będąca członkiem zarządu jakiegokolwiek spółdzielni mieszkaniowej, prokurentem, likwidatorem, a także zatrudniony lub świadczący usługi na rzecz jakiegokolwiek spółdzielni mieszkaniowej główny księgowy, radca prawny lub adwokat. Zakaz ten stosuje się także do

Osiedle Sandomierskie Zdjęcie: Jarosław Kubalski

innych osób, o ile podlegają członkowi zarządu, likwidatorowi lub głównemu księgowemu.

Z czynności lustracyjnych sporządzany jest protokół, który lustratorzy składają Radzie Nadzorczej i Zarządowi Spółdzielni. Na jego podstawie Związek Rewizyjny opracowuje wnioski polustracyjne, które – wraz z planem realizacji - są przedkładane Walnemu Zgromadzeniu Członków.

Warto przypomnieć, że ostatnia lustracja pełna za lata 2013 – 2015 została przeprowadzona w 2016 roku za okres od 1.01.2013 do 31.12.2015. Na tle ustaleń zawartych w protokole lustracji i liście polustracyjnym, Związek Rewizyjny Spółdzielni Mieszkaniowych RP w Warszawie stwierdził, że działalność Spółdzielni, prowadzona we wszystkich obszarach przez Radę Nadzorczą, Zarząd i Rady Osiedli, była prawidłowa. Poza kontynuowaniem działań w zakresie windykacji opłat za używanie lokali, Związek nie sformułował żadnych wniosków polustracyjnych.

Wyniki lustracji pełnej z działalności Spółdzielni za lata 2016 – 2018 zostaną przedstawione na tegorocznym Walnym Zgromadzeniu Członków KSM.

ANNA SIKORA

Protest w sprawie planowanych zmian w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach

Kieleckie spółdzielnie mieszkaniowe wystosowały protest w sprawie planowanych zmian w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Jeżeli proponowane zmiany wejdą w życie, czekają nas wysokie kary za niesegregowanie śmieci.

Decyzja w sprawie wystosowania protestu zapadła w ubiegłym roku podczas obrad Forum Kieleckich Spółdzielni Mieszkaniowych.

List krytykujący proponowane zmiany wysłany został do Ministerstwa Środowiska, Prezesa Rady Ministrów, Sejmu, Krajowej Rady Spółdzielczej, Związku Rewizyjnego Spółdzielni Mieszkaniowych RP.

Forum zrzesza 12 spółdzielni mieszkaniowych znajdujących się na terenie Kielc. Wszyscy członkowie Forum wyrażają protest przeciwko wprowadzeniu nowelizacji ustawy dotyczącej utrzymania czystości i porządku w gminach, w proponowanym przez resort ochrony środowiska brzmieniu.

W ocenie spółdzielców nowelizacja ustawy jest przygotowana w sposób nieprzemyślany, nie uwzględnia realiów utrzymania czystości na terenie dużych osiedli zarządzanych przez spółdzielnie mieszkaniowe. Proponowane zmiany godzą w interes spółdzielców.

Największe wady nowelizacji:

1. Przewidywane są wysokie kary za niestosowanie się do zasad segregacji odpadów komunalnych, natomiast nie określają w jaki sposób ma dochodzić do stwierdzania przypadków nieprzestrzegania przepisów, co może prowadzić do nadużyć w firmach zajmujących się wywozieniem odpadów.

2. Konieczność wstawienia dodatkowych kontenerów do istniejących altan śmietnikowych będzie się wiązała z wysokimi kosztami ich rozbudowy, a w wielu przypadkach rozbudowa taka będzie niemożliwa.

3. System nakładania kar nie przewiduje sposobu identyfikacji osób nie przestrzegających przepisów. Uważamy, że wobec takiej niemożności nie powinno się stosować odpowiedzialności zbiorowej.

Spółdzielnie nie mogą sobie pozwolić na całodobowe pilnowanie altan śmietnikowych przed osobami nie zamieszkującymi ich zasobów a podrzucającymi śmieci. Ten problem na osiedlach już dziś jest powszechny.

Pomimo, że Spółdzielcy będą segregować odpady, Zarządy Spółdzielni nie będą mogły chronić ich interesów.

Do Kielc dotarła pierwsza odpowiedź na protest

spółdzielców – z Kancelarii Sejmu. Oto ona:

Uprzejmie informujemy, że interesujący Państwa projekt ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw znajduje się na etapie prac rządowych.

Dopiero z chwilą wplynięcia projektu do Sejmu i nadaniu mu numeru druku będą mogły rozpocząć się w Sejmie właściwe prace legislacyjne nad projektem. Wówczas pisma zawierające uwagi i opinie do projektu będzie można kierować do właściwej merytorycznie komisji sejmowej, do której skierowany zostanie projekt.

Jednocześnie dziękujemy za przekazaną korespondencję oraz informujemy, że przekazywane w listach postulaty i wnioski stanowią dla nas ważne źródło informacji o opiniach i poglądach wyrażanych przez obywateli.

Zdjęcie: Bartosz Grol

Papier wrzucaj do niebieskiego pojemnika

Od roku wrzucamy papier do osobnych, niebieskich pojemników. W altanach śmietnikowych dodano kolejny pojemnik przeznaczony na odpady segregowane.

Dotychczasowe zasady dotyczące zbiórki odpadów pozostają bez zmian. Odpady selektywne takie jak szkło w dalszym ciągu wrzucamy do pojemnika zielonego, plastik i metal – żółtego, bioodpady – brązowego. Pozostałe odpady (zmieszane) wrzucimy do pojemnika w kolorze czarnym.

Odpady od mieszkańców odbierane są zakupionymi na początku 2018 r., nowoczesnymi śmieciarkami – oszczędnyimi i ekologicznymi.

Datę odbioru odpadów można sprawdzić na stronie internetowej UM (www.um.kielce.pl/harmonogram-wywozu-odpadow) bądź stronie ENERIS Surowce (www.grupa-eneris.pl/kielce), albo zadzwonić do biura obsługi klienta 801 00 38 38.

Jaki papier nadaje się do odzysku?

Opakowania z papieru, tektura, karton, katalogi, ulotki, prospekty, gazety, papier szkolny i biurowy, zadrukowane kartki, zeszyty i książki, papier pakowy, torby i worki papierowe – wszystkie te rodzaje papieru należy wrzucać do niebieskiego pojemnika. Do recyklingu nie nadaje się natomiast papier zatłuszczony (np. papier po kanapce) – powinniśmy go wrzucić do odpadów zmieszanych. Papierem nie są również opakowania wielomateriałowe takie jak karton po mleku i soku, kubki papierowe po kawie, koperty z okienkiem – te powinny trafić do plastików, a więc do pojemnika żółtego.

DZIEJE PŁYTY TADEUSZA KOŚCIUSZKI (III)

W październiku 1981 r. grupa pracowników „Inwestprojektu” w Kielcach (geodeta Ryszard Maj, Wiesław Kanarek, Zdzisław Sabat i Kazimierz Stapor), wykonała pomiary geodezyjne Wzgórza Zamkowego w okolicy płyty Tadeusza Kościuszki oraz wysokości muru, a członkowie Grupy Inicjatywnej Koła Kielczan opracowali wstępny projekt zabezpieczenia płyty.

Spółdzielnia Budowlana „Rzemieślnik” podejmowała starania o zabezpieczenie płyty, jednak artysta rzeźbiarz Gustaw Hadyna⁷ stwierdził, że jest zniszczona i w trakcie prac może ulec dalszej degradacji.

Rzemieślnicy kieleccy ofiarowali swoją pomoc zarówno finansową jak i czynną przy zabezpieczaniu płyty, jak i urządzaniu terenu wokół niej.

Wojewódzki Konserwator Zabytków – Tadeusz Borsa, obiecał zlecić Pracowni Konserwacji Zabytków w Kielcach opracowanie projektu technicznego zabezpieczenia płyty. Kazimierz Moulis⁸ i Józef Stasiński (starszy Cechu Piekarzy w Kielcach) wnioskowali również wykonanie okazalszego pomnika Naczelnikowi „bo Kielce na to stać”.

W styczniu 1982 r. „Analiza lokalizacji i koncepcji usytuowania płaskorzeźby Tadeusza Kościuszki” – była już gotowa. Projektant – Czesław Krzos, zaproponował 6 miejsc usytuowania płyty. Za najwłaściwsze miejsce uznana została ściana byłej Szkoły Akademicko-Górnicznej od strony Placu Zamkowego, lub mur przy części „zakonnej” tego budynku.

W dniach od 27 lutego do 20 marca 1982 r. Tadeusz Paradowski⁹, Ryszard Maj, Dariusz i Zdzisław Sabatowie oczyścili teren z krzewów i samosiejek, wokół Kamienia Obozowego Tadeusza Kościuszki w Kielcach i przeciągnęli je na teren budowy Kieleckiego Centrum Kultury.

Okazało się, że odsłonięty został punkt obserwacyjny. SB kilkakrotnie nachodziło Jerzego Dziedzica, kierownika budowy KCK i pytało go kto to zrobił. Ten był członek „Szarych Szeregów” pomimo iż wiedział, nie wydał nas SB.

Na naradzie, 7 kwietnia 1982 r. powołany został Honorowy Komitet Renowacji Płyty Tadeusza Kościuszki w Kielcach w składzie: Edward Wójcik – wicewojewoda kielecki (członek SD), Marian Surma – sekretarz KW PZPR, Janusz Modzelewski – dyrektor Wydziału Kultury Urzędu Wojewódzkiego, Czesław Krzos – Wojewódzki Konserwator Zabytków, Tadeusz Winiarski – Wojewódzki Konserwator Przyrody (SD), Zbigniew Chodak – prezes Zarządu Wojewódzkiego PTTK, Stanisław Guzik – dyrektor WZPHiU, Konstanty Guliński – dyrektor WPHW, Eugeniusz Sacharz¹⁰ – przewodniczący MK SD w Kielcach, Zbigniew Porębski – sekretarz MK SD, Leon Szafarz – sekretarz KM PZPR, Stanisław Jarosz – sekretarz MK ZSL, Rajmund Pastuszko – wiceprezydent miasta Kielce, Andrzej Strzelecki – kierownik Miejskiej Pracowni Urbanistycznej, Stanisław Ostrowski – kierownik Wydziału Kultury Urzędu Miejskiego, Józef Pokora – dyrektor Przedsiębiorstwa Zieleni Miejskiej, Andrzej Kubiakowski – zastępca dyrektora Muzeum Narodowego w Kielcach, Józef Stasiński (SD) – Starszy Cechu Rzemiosł Różnych, Janusz Hajdukiewicz – kierownik Biura Rzemiosł Różnych, Mieczysław Strzębski (SD) – prezes Izby Rzemieślniczej, Zdzisław Wójtowicz – prezes Spółdzielni „Rzemieślnik”, Tadeusz Plewniak – prezes Spółdzielni „Metalowców”.

Równocześnie zostało powołane prezydium Społecznego Komitetu Renowacji płyty Tadeusza Kościuszki w składzie: Krzysztof

Zaręba (SD) – przewodniczący, Józef Stasiński (SD) – z-ca przewodniczącego, Zdzisław Sabat (SD) – sekretarz, odpowiedzialny za sprawy techniczne renowacji płyty oraz członkowie: Tadeusz Borsa (SD), Jerzy Frankiewicz, Kazimierz Gul, Andrzej Strzelecki, Zdzisław Wójtowicz.

Inwestorem przedsięwzięcia ustalono Cech Rzemiosł Różnych. Patronat nad pracami objął Wojewódzki Komitet Stronnictwa Demokratycznego.

8 kwietnia 1982 r. dokonana została wizja terenu, na której ustalono, że z przedstawionych wariantów lokalizacji najlepszym wydaje się rejon obecnego usytuowania z przesunięciem 10-15 m w kierunku wschodnim, celem uniknięcia wycięcia drzew ozdobnych. Stanowisko to zostało przyjęte do wiadomości przez Dyрекcję Muzeum Narodowego – gospodarza terenu.

20 kwietnia wykonane zostały przez Zdzisława Sabata i Ryszarda Maja podkopy kontrolne, w celu ustalenia głębokości wylewki betonowej. Miała ona grubość od 65 do 76 cm.

Od 26 kwietnia 1982 r. można było dokonywać wpłat na rachunek nr 929255-120290-132 w Banku Spółdzielczym w Kielcach z adnotacją „Płyta Kościuszki”.

3 maja 1982 r. pod płytą Tadeusza Kościuszki, Stronnictwo Demokratyczne jako pierwsze zorganizowało manifestację. Oficjalnie złożone zostały wieńce i kwiaty, na którą to uroczystość przybyli: wiceprzewodniczący WK SD – Jerzy Pfadt¹¹, sekretarz KW PZPR – Eugeniusz Cichoń, przewodniczący WRN – Ryszard Zbróg, sekretarz WK ZSL – Marian Obara, przewodniczący WK FJN – Zygmunt Piotrowski, wicewojewodowie: Stanisław Rapa i Eugeniusz Wójcik oraz liczne grono kielczan.

Ponieważ Wzgórze Zamkowe obsadziła „Bezpieka”, członkowie Stronnictwa Demokratycznego zorganizowali własną „służbę bezpieczeństwa”, która pilnowała porządku i nagłośnienia (WK SD nie otrzymało zgody na nagłośnienie). Służba ta zwracała też uwagę na potencjalnych prowokatorów z SB. Po uroczystościach pod płytą i mszy w Katedrze, SB w pobliżu płyty zatrzymało kilku działaczy Solidarności oraz komendanta nielegalnej Rodziny Wybranieckiej AK Edwarda Skrobota – „Wiernego”¹².

W maju 1982 r. projekt techniczny był już gotowy. Brak było jednak uzgodnienia z Muzeum Narodowym, które zaproponowało nową lokalizację płyty – na murze więziennym.

Tymczasem wpływały pierwsze wpłaty na renowację płyty. Cech Rzemiosł Różnych wpłacił 30 tys. zł, Koło Terenowe SD w Chęcinach – 840 zł, Izba Rzemieślnicza – 1750 zł.

9 czerwca 1982 r. Grupa działaczy Solidarności z TP-4 „Inwestprojekt” w Kielcach: Jolanta Puchała¹³, Mirka Syposz, Marek Liebedowicz i Zdzisław Sabat, zawiesiła na drzewie przy kamieniu obozowym szarfę o barwach narodowych z napisem: 1794 ŻYWIĄ Y BRONIA 1982. Wstęga ta, jak również kwiaty złożone przez Asię Sabat zostały dość szybko usunięte przez SB.

Dopiero 9 sierpnia 1982 r. Muzeum Narodowe w Kielcach „... biorąc pod uwagę poniesione nakłady na opracowanie dokumentacji technicznej związanej z w/w przedsięwzięciem (zabezpieczenie płyty T. Kościuszki – TZS) działając w oparciu o Zarządzenie Ministra Kultury i Sztuki Nr 21 z dnia 21 lipca 1981 r. wyraża zgodę ze stanowiska konserwatorskiego na w/w lokalizację traktując ją jako tymczasową.

W przyszłości, po opracowaniu docelowym zagospodarowania Wzgórza Zamkowego ustalona zostanie jej prawidłowa lokalizacja”.

We wrześniu 1982 r. Ryszard Maj z „Inwestprojektu” – Kielce wytyczył posadowienie fundamentów płyty. 23 października tegoż roku, młodzież pod kierownictwem Antoniego Misztala zrobiła wykop.

Koszty szalunku (11 tys. zł) pokryli byli żołnierze 4 pp. leg. AK „dowodzeni” przez Edwarda Skrobota „Wiernego” i Rodzinne Koło PTTK „SABAT”.

26 października 1982 r. Spółdzielnia „Wielobranżowa” dostarczyła odpowiednio pogięte pręty zbrojeniowe. W dniach 26 i 27 października tegoż roku, skręcenia zbrojenia wraz z zazbrojeniem szalunków wewnątrz skrzyni dokonał Zdzisław Sabat przy dorywczej pomocy Krzysztofa Sabata i Marka Liebedowicza z „Inwestprojektu” – Kielce. Bazą wypadową do tych działań było mieszkanie Bohdana Beldowskiego¹⁴ przy ul. Małej.

Kiedy siedziałem wewnątrz szalunku i wiązałem zbrojenie podszła do mnie jakaś starsza kobieta i zapytała co robię – odpowiedziałem, że zbrojenie pod płytę bo piosenka głosi „Patrz Kościuszeko na nas z góry”, a nie leż u naszych stóp. Kobieta coś tam powiedziała szpetnego wspominając, że gdzieś jest dużo kwiatów, a na płycie żadnego. Kiedy po paru godzinach udało mi się wyjść z szalunku zobaczyłem, że cała płyta T. Kościuszki jest obsypana kwiatami.

Po paru dniach zorientowałem się, że kobieta ta wyrwała kwiaty spod pomnika „Wdzięczności” i przyniosła je Kościuszcze! – (ZS)

28 października 1982 r., na moją prośbę („co, imiennikowi nie pomożesz?”), dyrektor Kombinatów Budownictwa Miejskiego w Kielcach Zdzisław Kalemba dał nieodpłatnie gruszkę betonu, którą zalano szalunek. (Dyrektor Zdzisław Kalemba pomógł nam również w 1981 r. przy wylewaniu podstawy pod pomnik Powstania Listopadowego i Barw Narodowych w Kielcach na Wielkopole).

16 listopada 1982 r., uczniowie 4 klasy Zespołu Szkół Zawodowych nr IV, wspólnie z dyrektorem Jerzym Jachymem, wylali

filarki boczne konstrukcji. Nad pracami tymi pieczę sprawowali J. Hajdukiewicz i Jabłoński.

Wpływały kolejne datki na konserwację płyty: Spółdzielnia „Metalowców” wpłaciła 100 tys. zł, Spółdzielnia „Rzemieślnik” – 152 tys. zł, Wojewódzka Handlowa Spółdzielnia Inwalidów – 10 tys. zł, „Cheminar” – 2 tys. zł, Spółdzielnia „Wielobranżowa” – 18 tys. zł. Wpłacali też indywidualnie rzemieślnicy: Jan Zychowicz – 1000 zł, a Adam Bujak i Adam Łukawski po 500 zł.

30 marca 1983 r. odbyło się kolejne posiedzenie Komitetu Renowacji Płyty T. Kościuszki.

Płyta po odbiciu jej od wylewki betonowej poddawana była czyszczeniu w Pracowni Konserwacji Zabytków przy ul. Żołnierzy Radzieckich. Ponieważ tył płyty był nierówny i posiadał aż 3 grubości, celowym stało się wykonanie wymurówki wnęki pomiędzy filarkami bocznymi konstrukcji i obsadzenie płyty przez pracowników PKZ. Montaż płyty miał się odbyć od 5 do 18 kwietnia 1983 r. Kamień na okładzinę – kopulak czerwony zamówiono w Szydłowcu.

Tymczasem wpływały kolejne datki: „Turysta” dał 50 tys. zł, Cech Cukierniczy – 16 tys. zł, kolega Wiktor Kozubek zebrał w Kole Handlowców SD 59,5 tys. zł. Prawie 15 tys. zł wpłacili uczniowie i grono pedagogiczne Szkoły Podstawowej Nr 15 im. Tadeusza Kościuszki (pieniądze pochodziły ze sprzedaży surowców wtórnych). Starszy Cechu Piekarzy Józef Stasiński¹⁵ przekazał na renowację płyty całą otrzymaną Nagrodę Miasta Kielc w wysokości 20 tys. zł.

Prace montażowe rozpoczęto z opóźnieniem. Mało było ludzi, którzy wierzyli w dotrzymanie terminu zakończenia robót.

Jeszcze 3 maja 1983 r. o godz. 10-tej brakowało trzech elementów płyty. Brak było też wykładziny filarów oraz uzupełnień ubytków kamienia. Przed płytą stało rusztowanie, klamry były zaciśnięte, leżały rozrzucone kamienie, sterta piachu, ... – jak to na budowie.

Kiedy pod odnawianą płytą spotkałem sekretarza KM PZPR Zdzisława Skowrona, ten z uśmiechem oświadczył, że nie przyjdzie na odsłonięcie, bo pomnika nie skończymy. Zdenerwował mnie trochę. Odpowiedziałem, że członkowie SD to nie jego towarzysze i prace będą na czas zakończone.

O 13-tej usunięto rusztowania i liczne grono członków SD i rzemieślników przystąpiło do porządkowania terenu i przygotowań do uroczystości.

O godz. 15-tej, po zdjęciu klamer przytrzymujących okładzinę, kol. Krzysztof Zaręba mógł powiedzieć przed zrekonstruowaną płytą:

„DRODZY GOŚCIE, KOLEŻANKI I KOLEDZY, SZANOWNI MIESZKAŃCY KIELC!

Czczona dziś 192 rocznica Konstytucji 3-go Maja jest jednym z najtrwalej wrytych w serca i pamięć Polaków wydarzeń historycznych, zapisanych jako tryumf rozumu, zwycięstwo państwowych i narodowych racji nad racjami prywatnymi, stanowym warcholstwem, nad wadami narodowymi utrwalonymi w czasach Saskich, które i dziś przypisywane są naszemu społeczeństwu.

Wspaniałych zdobywców Konstytucji 3-go Maja, stawiających ówczesną Polskę na czele najbardziej postępowych państw europejskich nie udało się obronić przed zewnętrznym zagrożeniem. Zryw powstania Kościuszkowskiego przypomina nam tamten okres, w którym mimo niepowodzenia wysiłku zbrojnego rozpoczęły się tworzyć zręby nowoczesnego, świadomego swego znaczenia i siły narodu. Mieszczanie i chłopci od tego czasu rozpoczęli swoją drogę do należnych im praw i społecznej roli jaką stopniowo zaczęli odgrywać aż do przyjęcia przodującego znaczenia w dzisiejszym państwie klasy robotniczej w miastach i warstwy chłopskiej na wsi.

Stronnictwo Demokratyczne uchwalając na XII Kongresie swoim, partyjnym świętem rocznicę uchwalenia

Konstytucji 3-go Maja dokumentuje swoje związki ideowe i tradycję z dziełem Kuźnicy Kołłątajowskiej i Sejmu Czteroletniego zakończonego uchwaleniem „Ustawy Rządowej” oraz zbrojnym czynem Tadeusza Kościuszki.

Tadeusz Kościuszko porwał do walki niedoceniane uprzednio masy plebejskie i stworzył pierwsze w historii „bataliony chłopskie” na czele z leżącym na kieleckim cmentarzu Wojciechem Bartosem Głowackim.¹⁶

Spółeczeństwo Kielc, wdzięczną pamięć o dziele powstania Kościuszkowskiego i jego związkach z naszym miastem postanowiło uczcić /.../ ufundowaniem płyty z płaskorzeźbą Naczelnika, w 100-lecie jego śmierci. Płyta wmurowana została w dzwonnice katedralną w 1917 roku, a więc jeszcze w okresie nie wygasłych działań I wojny światowej. Ma ona tym większą wartość historyczną ponieważ wyrażała wiarę i przekonanie w spełnienie dzieła odbudowy suwerennego państwa w sytuacji jeszcze przecież nie dającej całkowicie jednoznacznej odpowiedzi na problem naszej państwowości.

/.../ Wrześniowej nocy 1941 roku, na polecenie władz okupacyjnych płyta została zdemontowana /.../ Ze względu na przebudowany i zmieniony wystrój dzwonnicy katedralnej płyta nie mogła wrócić na swoje dawne miejsce. Po dyskusjach znaleziono dla niej nowe miejsce na Wzgórzu Zamkowym, gdzie została zmontowana w formie skośnego sarkofagu i schowana wśród rozrastających się krzewów.

W pozycji tej pamiątkowa płyta ulegała szybkiemu niszczeniu i stawała się coraz bardziej niechlubnym dokumentem braku szacunku i dbałości o własne, narodowe tradycje i nieliczne po nich dokumenty materialne.

10 lat trwały dyskusje nad potrzebą innego usytuowania płyty i nadanie jej pierwotnego kształtu/ .../. Dziś z satysfakcją możemy przekazać społeczeństwu miasta odrestaurowaną całkowicie

społecznym wysiłkiem pamiątkową płytę Tadeusza Kościuszki – symbol najbardziej patriotycznych i demokratycznych tradycji naszego narodu, symbol zgody, porozumienia i odrodzenia narodowego.

Niech płyta ta dokumentuje wolę wszystkich tu zgromadzonych myślenia i działania w duchu i pod hasłami, miłości ojczyzny, działania dla jej dobra, dla umacniania siły państwa.

Kielecczyzna była zawsze sercem Polski, a Kielce są sercem Kielecczyzny. Niech nasze serca biją tak silnym umiłowaniem Ojczyzny jak biło nią serce Tadeusza Kościuszki”.

Odsłonięcia płyty dokonał członek prezydium Centralnego Komitetu Stronnictwa Demokratycznego, przewodniczący WK SD kolega Krzysztof Zaręba oraz przewodniczący Miejskiej Rady Narodowej – Gerard Bednarz, w obecności członków SD, rzemieślników, przedstawicieli PZPR, ZSL, PRON, ZBoWiD, organizacji młodzieżowych i społecznych. Pod płytą złożone zostały wieńce i kwiaty od władz polityczno-administracyjnych i społeczeństwa.

Sekretarz KM PZPR Zdzisław Skowron, który jednak przyszedł nieoficjalnie, bez kwiatów, pod pomnik, z daleka pogratulował mi organizacji i sprawności działania członków SD i rzemieślników.

10 czerwca 1983 członkowie RK PTTK SABAT (Teresa, Joanna i Zdzisław Sabatowie) złożyli kwiaty pod kamieniem „obozowym” Tadeusza Kościuszki, płytą T. Kościuszki i na płycie Wojciecha Bartosa Głowackiego. Pierwsze dwie wiązanki zostały zabrane przez SB.

Kolejna uroczystość pod płytą miała miejsce w dniu 11 listopada 1983 r. z okazji 65 rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę.

W przeddzień święta 3 Maja 1984 r., kolega Stanisława Jarosz wykonał schody przed płytą oraz jej oświetlenie.

Mylący napis w miejscu dawnej lokalizacji płyty został usunięty.

Niezrozumiałe stanowisko władz do Konstytucji 3 Maja, jej

⁷ Gustaw Hadyna Artysta rzeźbiarz; zrekonstruował rzeźbę Czynu Legionowego („Czwórki”) w Kielcach.

⁸ Kazimierz Moulis (1908-1984) Geodeta. Kierownik grupy parcelacyjnej w Olkuskim. Przewodniczący Państwowej Komisji Oświaty. Członek Komisji Kultury WRN. Kierownik Wydziału WK SD w Kielcach. Przewodniczący Oddziałowej Komisji Opieki nad Zabytkami PTTK. Odznaczony Krzyżem Kawalerskim OOP. Spoczywa na cmentarzu w Lelowie.

⁹ Tadeusz Paradowski (1919-2005) – Członek Szarych Szeregów. Zasłużony działacz harcerski. Harcmistrz. Inicjator i koordynator wymiany krzyża na Brusznicy w 1988 r. Spoczywa na cmentarzu „Nowym”

¹⁰ Eugeniusz Sacharz (1937-1994) Adwokat. Absolwent Wydziału Prawa Uniwersytetu Wrocławskiego. Od 1959 r. członek, a następnie v-ce przewodniczący i przewodniczący MK SD w Kielcach oraz członek Prezydium WK SD. W latach 1966-70 kierownik Zespołu Adwokackiego nr 2 w Kielcach. W latach 1978-1982 radny kielecki. Podczas stanu wojennego bronił członków Solidarności, podważając kierowniczą rolę PZPR. Spoczywa na cmentarzu Starym w Kielcach, kw. 11-A.

¹¹ Jerzy Pładt (-2012) – Działacz SD, dyrektor „Cefarmu”, wspierał ufundowanie pierwszej tablicy poświęconej prezydentowi Stefanowi Artwińskiemu w aptece przy ul. Dużej w Kielcach (nie było zgody na umieszczenie jej na elewacji).

¹² Edward Skrobot – por. AK ps. Wierny. Dowódca 2 komp. 4 pp. Leg. AK. Uratował m.in. przed pacyfikacją wieś Sieraków. Walczył pod Antonowem i Radkowem. Szef „Rodziny Wybranieckich AK”. Organizator wielu spotkań i manifestacji patriotycznych w okresie stanu wojennego. Inicjator i współwykonawca wielu upamiętnień wydarzeń historycznych, w tym walk żołnierzy 4 pp. leg na Kielecczyźnie. Spoczywa na cmentarzu w Suchedniowie.

¹³ Joanna Puchała (-2011) Architekt, pracowała w pracowni TP-4 „Inwestprojektu” w Kielcach i w prywatnych biurach projektowych. Działaczka Solidarności zakładowej, wniosła pomoc internowanym. Wykonała pierwszą tablicę na odnalezionym grobowcu prezydenta Stefana Artwińskiego. Wymurowała pomnik na cmentarzu I WŚ w Jędrzejowie, brała udział w wielu akcjach podziemia. Spoczywa na cmentarzu Starym w Kielcach kw. 12-D.

¹⁴ Bohdan Beldowski (1912-1988) Żołnierz oddziału bojowego „Świt”. Brał udział w opracowywaniu koncepcji wsi wzorcowych i w ich zakładaniu. Współtwórca Hufców Budowlanych „Świt”. W 1948 usunięty z PPR (hufce rozwiązano). Wieloletni prezes Zarządu Okręgu PTTK. Inicjator organizacji „Dymarek Świętokrzyskich”. Członek Honorowy PTTK i OSP. Odznaczony Krzyżem Oficerskim i Krzyżem Kawalerskim OOP. Spoczywa na cmentarzu „Starym” w Kielcach kw. 19-C.

¹⁵ Józef Stasiński - miał piekarnię przy ul. Domaszowskiej w Kielcach. Starszy Cechu Piekarzy, działacz SD, społecznik. Otrzymał Nagrodę Miasta Kielce, którą przekazał na cele społeczne. Spoczywa na cmentarzu Starym w Kielcach.

¹⁶ Wojciech Bartos Głowacki (-1794) był pochowany wraz z 5 innymi kosynierami w ogródcu katedralnym w Kielcach, a następnie został przeniesiony przez Franciszka Pantoczka na cmentarz przykatedralny i pochowany w nieznanym obecnie miejscu. Fakt ten przypomina pamiątkowa płyta.

Na zdjęciach: płyta poświęcona Tadeuszowi Kościuszce przy ul. Kapitulnej, tuż obok muru okalającego Pałac Biskupów Krakowskich

współtwórców i obrońców miało miejsce nie tylko w Kielcach, ale też w innych miejscowościach naszego województwa.

W Suchedniowie Sekretarz KM PZPR nie mógł zrozumieć, że ks. Stanisław Staszic był mężem stanu, a Konstytucja 3 Maja jest godna upamiętnienia. Odlana z inicjatywy Stronnictwa Demokratycznego płyta poświęcona Stanisławowi Staszicowi została skonfiskowana na terenie miejscowego zakładu, skąd działacze SD wykradli ją i umieścili na starym budynku pamiętającym czasy staszicowskie.

Oczywiście zostali aresztowani i tylko dzięki interwencji sekretarza WK SD Zbigniewa Porębskiego puszczono ich na wolność. I Sekretarz KW PZPR Wojciech Lubczyński, zażądał od SD wyjaśnień. Zbigniew Porębski wysłał mnie do Suchedniowa. Po paru godzinach przywozłem odpowiednio sporządzony dokument napisany w uzgodnieniu z przewodniczącym MK SD Henrykiem Krasowskim i przewodniczącą Towarzystwa Przyjaciół Suchedniowa Magdaleną Dąbrowską-Tabor, w którym przedstawiłem trochę „zmodyfikowaną” historię starań o tą płytę.

Po lekturze mojego pisma Wojciech Lubczyński cofnął rekomendację dla nadgorliwca w nadchodzących wyborach do władz KM PZPR. MK SD w Suchedniowie zorganizowało uroczyste odsłonięcie tablicy, którą odsłonił na prośbę Z. Sabata będący w pobliżu zastępca dowódcy oddziału AK „Wybranieckich” - Józef Skrobot „Wierny”.

W następnym roku święto 3 Maja zostało uznane, jako oficjalne święto państwowe i problemów z organizowaniem uroczystości i składaniem kwiatów już nie było.

W 1998 r. Pracownice Konserwacji Zabytków w Kielcach, na zlecenie Wydziału Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta w Kielcach, dokonały ponownej konserwacji płyty Tadeusza Kościuszki. Kierownikiem prac była Teresa Tutaj. W skład zespołu wchodziło: M. Korczyńska, D. Kordowska-Kozub, M. Kozakiewicz, Z. Matysek i U. Zysk. Nadzór konserwatorski sprawował Marek Mazurek.

Obecnie koniecznym wydaje się wykonanie napisu informującego o historii.

TERESA i ZDZISŁAW SABATOWIE
Z Wielkopola

BIBLIOGRAFIA

Biuletyn Informacyjny Wojewódzkiego Komitetu Stronnictwa Demokratycznego w Kielcach, Nr 7/85

BORZOBOHATY W.: „Jodła”. Okręg Radomsko-Kielecki ZWZ - AK 1939-1945. Warszawa 1988.

HILLEBRANDT B.: Partyzantka na kielecczyźnie 1939-1945, Warszawa 1967.

Pracownice Konserwacji Zabytków w Kielcach: Dokumentacja Konserwatorska. Płyta pamiątkowa ku czci Tadeusza Kościuszki, Kielce 1998.

SABATOWIE T. i Z.: „Sabat” dla cmentarzy. Cmentarz Stary w Kielcach, Kielce, 1995

: Groby działaczy PTK i PTTK na cmentarzach kieleckich cz. I, Kielce 1988

: Groby działaczy PTK i PTTK na cmentarzach kieleckich cz. II, Kielce 1989

: Krzyż powstańczy na Bruszni, Kielce 1988

: Sylwetki działaczy Stronnictwa Demokratycznego Kielecczyzny, Kielce 1989

Obrona Cywilna

Obrona terytorialna

Współczesne zagrożenia bezpieczeństwa państwa i narodu wymagają przyjęcia odpowiedniej strategii i budowy systemu obronności. Polska doskonali i aktualizuje system obronny jako układ elementów militarnych, tworzących pewną całość w doktrynie obronnej kraju.

System obronny stanowią wszystkie siły militarne i pozamilitarne oraz środki przeznaczone do realizacji zadań obronnych odpowiednio do tych zadań przygotowane, zorganizowane i utrzymywane. Najważniejszym elementem jest podsystem militarny, który tworzą Siły Zbrojne Rzeczypospolitej, składające się z Wojsk Lądowych, Wojsk Lotniczych i Obrony Powietrznej, Marynarki Wojennej, Wojsk Specjalnych i nowotworzonych Wojsk Obrony Terytorialnej.

Początek tworzenia obecnego rodzaju Wojsk Obrony Terytorialnej, które same siebie nazywają „TERYTORIALISAMI” rozpoczął się od grudnia 2015 roku, kiedy to minister Obrony Narodowej powołał pełnomocnika do spraw tworzenia obrony terytorialnej według opracowanej i zatwierdzonej w dniu 25 kwietnia 2016 roku nowej koncepcji. Decyzją parlamentu dokonano zmiany ustawy o Powszechnym Obowiązku Obrony RP, którą w dniu 20 grudnia 2016 roku podpisał Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej.

Powołane dowództwo Wojsk Obrony Terytorialnej osiągnęło zdolność do działania oraz przejęło dowództwo nad trzema pierwszymi brygadami WOT zlokalizowanymi w Białymstoku, Lublinie i Rzeszowie.

Wojska Obrony Terytorialnej są piątym rodzajem Sił Zbrojnych RP. W wojskach tych służbę pełnią żołnierze zawodowi oraz żołnierze pełniący nowy rodzaj służby wojskowej: Terytorialną Służbę Wojskową. Obowiązkiem Terytorialnej Służby Wojskowej jest obrona ojcowizny, czyli obszaru stałego, dziedzicznego miejsca zamieszkania. Służba ta jest pełniona na dwa sposoby:

- Rotacyjnie - przez odbywane szkolenia i ćwiczenia wojskowe;
- Dyspozycyjnie - w pozostałym czasie według potrzeb zgodnie ze znowelizowaną ustawą o Powszechnym Obowiązku Obrony

Dowódca Wojsk Obrony Terytorialnej jest dowódcą rodzaju sił zbrojnych i podlega bezpośrednio Ministrowi Obrony Narodowej. Siedziba dowództwa i sztabu WOT znajduje się na warszawskiej Cytadeli.

Wojskowa Komenda Uzupełnień w Kielcach
ul. Wesola 29, 25-353 Kielce

The diagram features a central red starburst with the text "ZOSTAŃ ŻOŁNIERZEM". Surrounding it are four colored boxes: a blue box for "SŁUŻBA ZAWODOWA", a purple box for "SŁUŻBA PRZYGOTOWAWCZA", a yellow box for "WOJSKA OBRONY TERYTORIALNEJ", and a green box for "SZKOLNICTWO WOJSKOWE".

Tel. 261 174 712, 261 174 713, 261 174 714, 261 174 715, 261 174 723
www.kielce.wku.wp.mil.pl e-mail wkukielce@ron.mil.pl

**WOJSKOWA KOMENDA UZUPEŁNIEŃ
W KIELCACH**

ZOSTAŃ ŻOŁNIERZEM

Jeśli masz ukończone 18 lat i nie przekroczyłeś 50 roku życia, nie pełniłeś do tej pory służby wojskowej w jakiegokolwiek formie, masz aspiracje by zostać żołnierzem zawodowym, zadzwoń lub przyjdź do Wojskowej Komendy Uzupełnień w Kielcach, nasi specjaliści udzielą Ci szczegółowych informacji na temat zasad rekrutacji i warunków szkolenia w ramach Służby Przygotowawczej.

Punkt rekrutacyjny - Wojskowa Komenda Uzupełnień w Kielcach,
ul. Wesola 29,25 - 353 Kielce,
poniedziałek - piątek w godzinach 8:00 - 15:00

www.kielce.wku.wp.mil.pl
tel. 261 174 712 tel. 261 174 713

Wojska Obrony Terytorialnej przeznaczone są do:

- prowadzenia działań obronnych we współdziałaniu z wojskami operacyjnymi oraz wsparcia elementów układu pozamilitarnego;
- prowadzenia samodzielnych działań niekonwencjonalnych, przeciwdywersyjnych i przeciwdesantowych;
- udziału w zabezpieczeniu przyjęcia i rozwinięcia sojuszników sił wzmocnienia w nakazanych rejonach;
- realizacji przedsięwzięć z zakresu zarządzania kryzysowego, zwalczania klęsk żywiołowych oraz likwidacji ich skutków i ochrony mienia;
- udziału w akcjach poszukiwawczo-ratowniczych;
- prowadzenia działań alarmowych i informacyjnych.

Służba w Wojskach Obrony Terytorialnej trwa od 1 roku do 6 lat, z możliwością jej przedłużenia. Żołnierze WOT przechodzą szkolenia:

- dla kandydatów, którzy nie byli w wojsku (16-dniowe);
- rezerwiści przechodzą 8-dniowe szkolenie, które będzie wstępem do trzyletniego okresu zasadniczego zakończonego certyfikatem.

Zasadniczy - trzyletni - okres szkolenia podzielony jest na szkolenie indywidualne w pierwszym roku służby, specjalistyczne w drugim roku i zgrzewające w trzecim roku służby

Szkolenia rotacyjne organizowane są w dni wolne od pracy w wymiarze dwóch dni w miesiącu w każdym roku szkolenia.

Terytorials uczestniczy w szkoleniu zintegrowanym, prowadzonym w warunkach poligonowych

Ze względu na to, że służba w obronie terytorialnej jest ochotniczą i dobrowolną, osoba ubiegająca się o nią w tym rodzaju wojska musi spełniać warunki:

- posiadać obywatelstwo polskie;
- mieć ukończone 18 lat;

- być zdolna fizycznie i psychicznie do pełnienia służby wojskowej;
- nie być karana za przestępstwa umyślne;
- nie mogła być przeznaczona do służby zastępczej;
- posiadać chęć zostania żołnierzem zawodowym.

Jakie są korzyści spełnienia Terytorialnej Służby Wojskowej w rozwój osobisty:

- dofinansowanie nauki (studia, kursy i staże);
- finansowanie aktywności fizycznej;
- praca w zgranych zespołach koleżeńskich;
- zdobycie nowych doświadczeń;
- zaangażowanie w systemie bezpieczeństwa ojczyzny;
- wychowanie w duchu patriotyzmu i tożsamości narodowej;
- kontynuacja zawodowej służby wojskowej;
- możliwość awansów wojskowych w zależności od wykształcenia;
- służba w pobliżu miejsca zamieszkania;
- zaliczenie okresu pełnienia TSW do wysługi stażu pracy;
- finansowe dodatki za gotowość bojową;
- zwrot kosztów dojazdu do jednostki wojskowej.

W województwie świętokrzyskim jest organizowany Związek Taktyczny Wojsk Obrony Terytorialnej: 10 Świętokrzyska Brygada Wojsk Obrony Terytorialnej, w tym na terenie Kielc stacjonuje dowództwo i sztab brygady oraz 101 batalion piechoty lekkiej.

Jako autor artykułu proponuję, aby - w ramach obchodów Wielkiego Jubileuszu Niepodległości, w nawiązaniu do tradycji Kielc jako miasta legionów, ze względu na pamięć naszych

przodków, bo „Wolność szła przez Kiecy” i biorąc pod uwagę zaangażowanie Kieleckiej Orkiestry Straży Ogniowej, która ochotniczo wstąpiła do Pierwszej Brygady Legionów - w stolicy województwa została zorganizowana w ramach etatu Związku Taktycznego orkiestra reprezentacyjna Wojsk Obrony Terytorialnej.

BOLESŁAW KUŁAKOWSKI

Korzystałem z materiałów: www.mon.gov.pl/OT

Mniej biurokracji w kontaktach z urzędami

Odpisy aktów urodzenia, małżeństwa czy zgonu - rząd przygotował wykaz polskich dokumentów, do których zgodnie z rozporządzeniem PE nie będą potrzebne apostille czy legalizacja. Na liście jest w sumie 40 pozycji

Od 16 lutego obowiązuje rozporządzenie PE i Rady (2016/1191) w sprawie promowania swobodnego przepływu obywateli. Jego celem było uproszczenie procedur wzajemnego uznawania dokumentów przez urzędy w państwach Unii Europejskiej, m.in. przez zniesienie wymogu legalizacji i apostille do niektórych dokumentów.

„Rozporządzenie 2016/1191 będzie bezpośrednio stosowane, nie ma zatem konieczności wdrażania go do polskiego porządku prawnego, niemniej jednak dla umożliwienia jego stosowania jest konieczne przygotowanie odpowiednich przepisów” – wskazuje rząd w uzasadnieniu do projektu ustawy, którą przygotował.

Projekt wlicza dokumenty, do których stosuje się przepisy rozporządzenia 2016/1191, przez stworzenie katalogu z nazwami tych dokumentów obowiązującymi w przepisach prawa polskiego. Na liście znalazło się czterdzieści pozycji, w tym m.in. odpisy skrócone i pełne aktu urodzenia, aktu małżeństwa i aktu zgonu oraz odpisy orzeczeń sądu o separacji czy rozwodzie.

Rozporządzenie PE wprowadziło obowiązek wydawania do wybranych dokumentów krajowych, na wniosek osoby otrzymującej taki dokument – wielojęzycznego standardowego formularza.

Rządowy projekt ustawy określa katalog tych dokumentów (m.in. odpis skrócony aktu urodzenia czy zaświadczenie o sta-

nie cywilnym), zasady składania wniosków o ich wydanie oraz sposób postępowania organów właściwych do ich wydania.

Wielojęzyczny formularz ma być wydawany jednocześnie z dokumentem urzędowym, do którego jest załączany. W projekcie przewidziano również możliwość wydania takiego formularza do już wydanego dokumentu urzędowego. Wówczas wielojęzyczny formularz ma być wydany bez zbędnej zwłoki, nie później niż w ciągu siedmiu dni od dnia złożenia wniosku.

Znosząc wymóg legalizacji i apostille, rozporządzenie PE zapewniło państwom członkowskim narzędzie do weryfikacji autentyczności przedkładanych dokumentów. Chodzi o system IMI.

„W ramach weryfikacji w systemie IMI organ będzie mógł zapoznać się z zamieszczonymi wzorami dokumentów wydawanych przez inne kraje członkowskie lub wyjaśnić powstałe wątpliwości przez kontakt z organem innego państwa UE, który wydał przedkładany dokument” – przypomina rząd.

Zgodnie z rządowym projektem w Polsce organem odpowiedzialnym za odpowiedź na wniosek o udzielenie informacji będzie każdy organ, który wydał budzący wątpliwości dokument, np. w przypadku odpisu aktu stanu cywilnego – kierownik urzędu stanu cywilnego.

O udzielenie informacji za pośrednictwem IMI będzie mógł wystąpić np. organ rentowy, organ pomocy społecznej czy urząd pracy, jeżeli otrzyma dokument objęty zakresem rozporządzenia, wydany w innym państwie członkowskim i będzie miał wątpliwości co do jego autentyczności. PAP/aba/

Jaskra niszczy nerw wzrokowy

Specjaliści szacują, że jaskrą dotkniętych jest w Polsce 750 do 900 tys. osób. Ale leczy się niespełna połowa*. Wiele nie wie, że choruje, ponieważ na badania zgłaszają się dopiero wówczas, gdy choroba poczyniła nieodwracalne zmiany.

– Jaskra to grupa chorób, o różnym mechanizmie powstania, w których dochodzi do stopniowego niszczenia nerwu wzrokowego. Skutkiem jest ograniczenie pola widzenia, w końcu utrata wzroku – tłumaczy specjalista okulistyki prof. Jacek P. Szaflik. – Jaskra jest podstępna. Najczęściej nie daje objawów, tylko kradnie wzrok. Gdy zaczynamy gorzej widzieć, zniszczonych jest już 60–70% włókien nerwu wzrokowego. Powoli, początkowo niemal niedostrzeżenie, rozmywają się lub zanikają elementy na brzegach tego, na co patrzymy, w końcu widzimy tylko centralny fragment, jakbyśmy spoglądali przez lunetę (stad nazwa: widzenie lunetowe).

W jaki sposób rozwija się jaskra?

Odpowiednie napięcie gałki ocznej zapewnia ciecz wodnista – przezroczysty płyn produkowany w oku przez tzw. ciało rzęskowe. Gdy oko jest zdrowe, ciecz wodnista odpływa do krwiobiegu w miejscu pomiędzy tęczęwką a rogówką – to tzw. kąta przesączania. Ograniczenie odpływu powoduje wzrost ciśnienia wewnątrz gałki ocznej. Zbyt duże ciśnienie prowadzi do ucisku na nerw wzrokowy. A uszkodzenie nerwu powoduje ślepotę.

Jednak ciśnienie to niejedyny czynnik zwiększający ryzyko jaskry. Co więcej, u wielu osób z podwyższonym ciśnieniem wewnątrz gałki oka, jaskra się nie rozwija, a u części tych, którzy mają jaskrę, ciśnienie wewnątrzgałkowe nie jest podwyższone. Zachorować może każdy, bez względu na wiek. Ale bardziej – prócz osób, które mają podwyższone ciśnienie wewnątrzgałkowe w oku – narażeni są ci, u których choroba występuje w rodzinie oraz osoby, które skończyły 35 lat, mają zbyt wysokie stężenie cholesterolu albo triglicerydów we krwi, niskie ciśnienie tętnicze, a także nieregulowane zbyt wysokie ciśnienie krwi, cukrzycę, miewający migreny lub zimne dłonie i stopy, krótkowidze. Stres sprzyja jaskrze.

Wygrać z chorobą

– Na wygraną z jaskrą składają się cztery elementy: wczesne wykrycie, dobra diagnostyka, właściwe leczenie oraz kontrolne badania okulistyczne. Celem leczenia jest zachowanie widzenia do końca życia w stopniu umożliwiającym pacjentowi normalne funkcjonowanie – mówi prof. Jacek P. Szaflik.

Jaskra – w uproszczeniu – dzieli się na dwa rodzaje: to jaskra otwartego lub zamkniętego kąta. Przebieg choroby, a także leczenie – farmakologiczne, laserowe lub operacyjne – zależy od rodzaju jaskry.

– Jaskra zamkniętego kąta zwykle szybciej daje objawy. Ciśnienia zaczynają rosnąć na tyle gwałtownie, że powodują

ból. Taki ostry atak jaskry jest stanem zagrożenia wzroku, ale równocześnie zmusza pacjenta do wizyty u okulisty, co pozwala na zdemaskowanie choroby – tłumaczy prof. Jacek P. Szaflik. – Natomiast jaskra otwartego kąta przebiega w sposób całkowicie podstępny, niebolesny, ubytki w polu widzenia są zwykle niewidzialne bardzo długo, prawie aż do skrajnych stadiów. Jeśli człowiek nie korzysta z badań profilaktycznych, choroba bywa wykrywana przypadkiem albo wtedy, kiedy na ratowanie wzroku jest już za późno.

Podstawowa terapia opiera się na lekach w postaci kropli obniżających ciśnienie wewnątrzgałkowe. Ważne jest, by przyjmować je systematycznie i podawać prawidłowo. Lek należy zakropić do zewnętrznego kącika oka, po czym zamknąć powiekę i ucisnąć wewnętrzny kącik, by lekarstwo nie wchłonęło się do krwiobiegu, tylko przeniknęło tam, gdzie powinno, czyli do wnętrza oka – trwa to ok. dwóch minut.

Zgodnie z najnowszymi zaleceniami Europejskiego Towarzystwa Jaskrowego, jeżeli pacjent przyjmuje co najmniej trzy leki przeciwjaskrowe lub równoległe z jaskrą występuje u niego zaćma, jest to wskazanie do operacji.

– Nawet jeżeli ciśnienie wewnątrzgałkowe jest unormowane, ale chory stosuje co najmniej trzy leki przeciwjaskrowe, jest to duża farmakologiczna interwencja i jest wskazanie do rozważenia zabiegu operacyjnego – mówi

Nerw wzrokowy – wychodzący z gałki ocznej, pośredniczy w przewodzeniu impulsów nerwowych z oka do kory wzrokowej mózgu; bierze udział w przekształcaniu impulsów z siatkówki na obraz powstający w mózgu

prof. Jacek P. Szaflik. – Tym bardziej, że krople nie cofają zmian, które już nastąpiły. Przy tym mają działania niepożądane, a jednym z nich, niestety, jest drażniące, toksyczne działanie na spojówkę oka. W efekcie, długotrwałe stosowanie kropli obniża skuteczność zabiegów operacyjnych. Jeśli chirurgicznie wytwarzamy przetokę, gdzie odpływa ciecz wodnista, to spojówka, która długo była poddawana działaniu kropli, ma znacznie większą skłonność do zarostania tej przetoki – wyjaśnia.

Potrzebny laser

Zabiegi laserowe czy operacyjne polegają na utworzeniu drogi odpływu dla cieczy wodnistej w obszarze beleczkowania lub przez wycięcie dziurki w tęczęwce.

Jednym z najskuteczniejszych nowoczesnych zabiegów jest tzw. kanalooplastyka. Chirurg okulista poszerza kanał Schlemma (przez który w warunkach prawidłowej fizjologii ciecz wodnista sphywa do układu krążenia) i z pomocą cewnika wprowadza do niego nić – ta, zawiązana, napina kanał Schlemma i udrażnia drogę odpływu cieczy wodnistej. To pomoc przy jaskrze otwartego kąta. W przypadku przylegania tęczęwki do rogówki, możliwa jest wymiana naturalnej soczewki pacjenta na sztuczną, dzięki czemu powiększa się przestrzeń między tęczęwką a rogówką, co otwiera dostęp do kąta przesączania, a więc pozwala na obniżenie ciśnienia wewnątrz gałki ocznej.

– Ciekawą techniką chirurgiczną, bardzo skuteczną u pacjen-

tów z jaskrą wąskiego kąta – jest cyklofotokoagulacja endoskopowa. Kiedy wymieniamy soczewkę, równocześnie działamy laserem na wyrostki ciała rzęskowego, czyli tę część oka, która produkuje ciecz wodnistą. To z jednej strony zmniejsza trochę wydzielanie cieczy wodnistej, a więc obniża ciśnienie wewnątrzgałkowe, z drugiej – na zasadzie skurczu – jeszcze bardziej odciąga tęczęwkę, a więc bardziej otwiera kąt przesączania – mówi prof. Jacek P. Szaflik. – W cięższych przypadkach coraz większą uwagę zwraca się właśnie na laserowe zabiegi cyklodestrukcyjne (wykonywane przez twardówkę albo endoskopowo, czyli od środka), w czasie których niszcząc laserem część wyrostków ciała rzęskowego, zmniejszamy wydzielanie w nich cieczy wodnistej i tym samym przyczyniamy się do obniżenia ciśnienia wewnątrzgałkowego – dodaje.

Gdy jaskra jest bardzo zaawansowana i nie jest możliwe obniżenie ciśnienia innymi metodami, na twardówkę wszczepiane są zastawkowe systemy drenujące, odprowadzające ciecz wodnistą pod spojówkę.

Pomagają implanty

W chirurgicznym leczeniu jaskry pomagają najnowsze technologie, na przykład implanty, jak mini Ex-Press czy XEN Gel. W Polsce najczęściej zabiegów z wszczepieniem stentów XEN Gel przeprowadził prof. Jacek P. Szaflik – z procedury mogli skorzystać pacjenci Kliniki Okulistyki Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Jak wygląda zabieg? Poprzez małe nacięcie w rogówce, chirurg okulista wprowadza miniaturową żelową

rureczkę o długości 6 mm i średnicy 40 mikronów (tysięcznych części milimetra). Implant pozwala na odpływ cieczy wodnistej pod spojówkę, w efekcie – obniżenie ciśnienia wewnątrz gałki ocznej. Zabiegi z zastosowaniem implantów są mniej obciążające dla organizmu pacjenta i umożliwiają szybszą regenerację niż klasyczne, przeprowadzane wcześniej operacje.

Kolejne nowości – światowe i europejskie – to „inteligentne” soczewki, pompy i kapsułki. W celach naukowych, jeszcze nie do rutynowej diagnostyki, wykorzystywana jest soczewka, która sama mierzy ciśnienie w gałce ocznej – ma znak CE i jest już zakładana pacjentom. W badaniach przedklinicznych natomiast znajdują się miniaturowe pompy podające lek do oka oraz kapsułki ze zmodyfikowanymi genetycznie komórkami, które same produkują lekarstwo. Wszystko wskazuje na to, że medycyna będzie podążać w tym kierunku.

Informacje/konsultacja merytoryczna – prof. dr hab. n. med. Jacek P. Szaflik, kierownik Katedry i Kliniki Okulistyki Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, dyrektor Samodzielnego Publicznego Klinicznego Szpitala Okulistycznego w Warszawie

Material przygotowany na warsztaty naukowo-edukacyjne z cyklu „Quo vadis medicina?” pt. Innowacje w mikrochirurgii oka – nowe narzędzia dla lekarzy, nowe szanse dla pacjentów, organizowane przez Stowarzyszenie Dziennikarzy dla Zdrowia, styczeń 2019.

Monitorowanie liczby osób zamieszkałych w lokalach

Zgodnie z decyzją Zarządu Spółdzielni, Administracje Osiedli przeprowadzają bieżące działania w zakresie monitorowania liczby osób zamieszkałych w lokalach, a dwukrotnie w ciągu roku przedkładają informacje w tej sprawie Zarządowi i Radzie Nadzorczej KSM.

W drugim półroczu 2018 roku, w wyniku informacji od właścicieli mieszkań i ich oświadczeń, rozmów z sąsiadami, informacji uzyskanych od gospodarzy domowych, dokonano następujących kontroli uwzględniających szczególnie te mieszkania, w których:

- właściciel zgłasza inny adres do korespondencji,
- następuje obrót mieszkaniem,
- właściciel deklaruje zerową liczbę osób zamieszkałych,
- wysokie zużycie wody wg wskazań wodomierza może wskazywać na większą, aniżeli zgłoszona liczba osób,
- w mieszkaniach o dużej powierzchni, w których zgłoszona została mała liczba osób.

Kontrole wykazały:

1. Administracja Zagórska-Północ: kontrolą objęto **273** mieszkania. Nieprawidłowości stwierdzono w **22** przypadkach, co stanowi **8,05%** :

- budynki niskie (Konarskiego 7, 8, 10, Zagórska 19, 43, 45, Pomorska 71/73, 88, Mazurska 64, 66, 70, Spółdzielcza 5, Kujawska 19, Kostki 5A, 9, Źródłowa 19A) - 19 mieszkań z zanizoną ilością osób w stosunku do deklarowanej, jedynie w 1 mieszkaniu brak jest wodomierza,
- budynki wysokie (Mazurska 1, Źródłowa 21, Włóżka 3) - nieprawidłowości dotyczyły 3 spośród skontrolowanych lokali. We wszystkich zamontowane są wodomierze,

- skontrolowano 6 mieszkań, w których zmieniono adres do korespondencji,
- skontrolowano 3 mieszkania, w których deklarowano „O” ilość osób,
- skontrolowano 6 mieszkań, gdzie wystąpiło wysokie zużycie wody.

2. Administracja Zagórska-Południe: kontrolą objęto 415 mieszkań; w **51** przypadkach stwierdzono większą liczbę osób zamieszkujących, aniżeli zgłoszonych, co stanowi **12,29%**.

W 13 spośród nich nie ma wodomierzy.

Nieprawidłowości stwierdzono w:

- 27 budynkach niskich (Wesoła 29A, Zagórska 46, 64, 66, 68, 70, 72, Boh.W-wy 7, 11, Chopina 11, Karłowicza 1, 3, 4, 7, 11, Piekoszowska 52); 21 mieszkań posiada wodomierze, 6 nie ma zamontowanych wodomierzy,
- 12 mieszkań z przekierowaniem korespondencji,
- 11 mieszkań z „O” ilością osób,
- 4 mieszkania z dużą ilością zużycia wody,
- 24 budynkach wysokich (Zagórska 64, Boh.W-wy 3, 5, 13, 15, 17 Szymanowskiego 3, Chopina 7, 13, 17, Karłowicza 13, 15); 17 mieszkań ma zamontowane wodomierze, zaś 7 ich nie posiada,
- skontrolowano 18 mieszkań, w których zmieniono adres do korespondencji oraz podaną „O” ilość osób,
- skontrolowano 17 mieszkań, w których deklarowano „O” ilość osób,
- skontrolowano 2 mieszkania, w których wystąpiło wysokie zużycie wody.

3. Administracja Sady: analizie poddano **311** mieszkań; w

34 zostały stwierdzone nieprawidłowości, co stanowi **10,93%**. Spośród skontrolowanych 242 mają zamontowane wodomierze.

Kontrolę przeprowadzono:

- w 167 mieszkaniach usytuowanych w budynkach niskich (Jarzębinowa 4, 6, Wiosenna 3, 10, Jesionowa 11, Dębowa 2),
- w 75 mieszkaniach usytuowanych w budynkach wysokich (Nowowiejska 15, 22, 24).

Ze skontrolowanej 311 liczby mieszkań - 69 nie ma wodomierzy z czego 38 w budynkach niskich, 31 w budynkach wysokich.

- skontrolowano 13 mieszkań nie posiadających wodomierzy, w których zmieniono adres do korespondencji i wskazano „O” liczbą osób; wszystkie wskazywały nieprawidłowości,

- skontrolowano 37 mieszkań, w tym 28 nabytych w drodze kupna-sprzedaży, w którym nieprawidłowość nastąpiła jedynie w 1 z nich,

- w 34 mieszkaniach, w których stwierdzono wysokie zużycie wody, a „O” osób, stwierdzono 11 lokali z bardzo wysokim zużyciem wody, z czego 10 osób natychmiast po interwencji Administracji zweryfikowało swoje deklaracje.

przekierowanie adresu do korespondencji,

- w przypadku zadeklarowanej „O” ilości nieprawidłowości dotyczyły 7 mieszkań,
- w przypadku dużego zużycia wody zweryfikowano 9 mieszkań,

- obrót mieszkaniem - 1 lokal, w którym stwierdzono nieprawidłowość,
- w lokalach z dużą powierzchnią mieszkalną nie stwierdzono nieprawidłowości.

WNIOSKI

1. W I półroczu skontrolowano 1284 mieszkania, w 9,42% wykazało nieprawidłowości.

2. W II półroczu 2018 roku skontrolowano 1388 mieszkań, a wskaźnik nieprawidłowości wynosił 9,51%

3. W całym roku 2018 kontroli poddano **2672** mieszkania, nieprawidłowości dotyczyły 253 lokali mieszkalnych (121 mieszkań w I półroczu i 132 mieszkania w II półroczu.) Stanowi to **9,46 %** mieszkań.

4. Ilość nieprawidłowości w skontrolowanych mieszkaniach w latach 2017-2018 osiąga wskaźnik ca 9%

5. Od roku 2014, od momentu wdrożenia kontroli, zdecydowanie wzrosła ich liczba, a zmniejsza się odsetek nieprawidłowości, co potwierdza zasadność kontroli i motywuje samych mieszkańców do zgłaszania prawidłowej ilości osób zamieszkujących:

- rok 2014 - skontrolowanych mieszkań - 1199 - nieprawidłowości 19,93%
- rok 2015 - skontrolowanych mieszkań - 2327 - nieprawidłowości 12,64%
- rok 2016 - skontrolowanych mieszkań - 2870 - nieprawidłowości 12,63%
- rok 2017 - skontrolowanych mieszkań - 2394 - nieprawidłowości 8,73%
- rok 2018 - skontrolowanych mieszkań - 2672 - nieprawidłowości 9,46 %

Wszystkie nieprawidłowości zgłaszane są do Działu Czynszów i Windykacji celem weryfikacji wymiaru czynszu od następnego miesiąca po przeprowadzonej kontroli. Biorąc pod uwagę wymierną wartość przeprowadzanych kontroli, Zarząd uznaje za uzasadnione dalsze monitorowanie przez Administrację Osiedli mieszkań, którego celem jest ustalenie składników opłat czynszowych uzależnionych od liczby osób zamieszkujących.

MONIKA BARAŃSKA

ROCZNA ANALIZA PORÓWNAWCZA

Administracja:	I półrocze	II półrocze	Razem
Zagórska - Północ	124	273	397
Zagórska - Południe	407	415	822
Sady	415	311	726
Sandomierskie	338	389	727
.....			
	1284	1388	2672

4. Administracja Sandomierskie: kontroli poddano **389** lokali mieszkalnych. W **25** stwierdzono nieprawidłowości, co stanowi to **6,42%**. I tak w budynkach:

- wysokich - nieprawidłowości dotyczyły 9 lokali -wszystkie posiadają wodomierze (Romualda 4, Sandomierska 76, 78, 154, 156, 158, Szczecińska 3),
- niskich - nieprawidłowości dotyczyły 16 lokali (Daleka 3, 19, 23, 25, 27, Śląska 34, 36), wszystkie mieszkania są opomiarowane,
- nieprawidłowości wykazało 8 mieszkań, w których nastąpiło

Więści z osiedli

Rady Osiedli działają

Kontynuując stały cykl artykułów poświęconych tematyce samorządu osiedlowego, przedstawiamy informację o sprawach, które znalazły się w porządku obrad Rad Osiedli KSM w okresie od grudnia 2018 roku do lutego 2019 roku. Przypomnijmy, że Rady Osiedli są jednym ze statutowych organów Spółdzielni, a ich działalność ma duży wpływ na wygląd i funkcjonowanie osiedli.

Przełom i pierwsze miesiące kolejnego roku jest okresem przygotowywania sprawozdań z działalności za rok ubiegły oraz ustalania planów na rok kolejny. Wszystkie cztery Rady Osiedlowe opracowały i przyjęły plany pracy na I półrocze br., w tym plany pracy swoich komisji problemowych, a ponadto:

- przyjęły sprawozdania z działalności Osiedlowych Klubów Kultury MINIATURA, SŁONECZKO i POLONEZ za 2018 rok oraz plany pracy klubów na 2019 rok;

- przyjęły założenia organizacyjne oraz sprawozdania z przeprowadzonych w czasie ferii zimowych zajęć klubowych dla dzieci, odbywających się rokrocznie w ramach Nieobozowej Akcji ZIMA;

- w związku z przygotowaniem założeń do perspektywicznego planu remontów na lata 2019 – 2021, Przewodniczący Rad Osiedli wzięli udział w posiedzeniu plenarnym Rady Nadzorczej, w trakcie którego przedstawili opinie Rad Osiedli odnośnie propozycji ww. planu. W wyniku ostatecznych ustaleń i korekt, Rada Nadzorcza w dniu 24 stycznia br. podjęła uchwałę w sprawie perspektywicznego planu remontów zasobów mieszkaniowych Spółdzielni na lata 2019 – 2021;

- tematem posiedzeń Rad Osiedli były ponadto: realizacja planu remontów w osiedlach w 2018 roku oraz wyniki przeprowadzonych przetargów, w wyniku których wyłoniono wykonawców robót remontowych zaplanowanych do realizacji w roku bieżącym.

Rada Osiedla Zagórska – Północ zajmowała się ponadto następującymi sprawami:

- negatywnie zaopiniowano wniosek firmy w sprawie montażu mikrostacji (masztów) telefonii komórkowej na dachach trzech budynków w osiedlu;

- zapoznano się z planem stałej organizacji ruchu kołowego w osiedlu;

- uaktualniono terminy dyżurów dla mieszkańców, które będą się odbywały w siedzibie Administracji Osiedla Zagórska - Północ w każdy pierwszy wtorek miesiąca.

Wśród tematów podejmowanych przez Radę Osiedla Zagórska – Południe znalazły się m.in. sprawy związane z następującymi zagadnieniami:

- zakłócaniem miru domowego przez lokatorów jednego z mieszkań położonych w budynku przy ul. Karłowicza 10;

- pozytywnie zaopiniowano wnioski w sprawie zainstalowania bankomatu firmy Planet Cash w budynku przy ul. Zagórskiej 58 w Kielcach oraz zmiany branży w lokalu użytkowym położonym w budynku przy ul. Zagórskiej 62 w Kielcach;

- rozpatrzono i pozytywnie zaopiniowano wniosek mieszkańca budynku położonego przy ul. Chopina 17 w sprawie wynajmu pomieszczenia dodatkowego, z przeznaczeniem na cele związane z prowadzeniem gospodarstwa domowego;

- Rada Osiedla bardzo pozytywnie oceniła działalność i funkcjonowanie Administracji Osiedla Zagórska – Południe oraz Osiedlowego Klubu Kultury MINIATURA w 2018 roku.

Rada Osiedla Sady na swoich posiedzeniach zajmowała się m.in. następującymi sprawami:

- przyjęto do wiadomości fakt rozpoczęcia przebudowy zatoki parkingowej przy budynku Wiosenna 1 w Kielcach (sprawa zgłoszona jako wniosek podczas Walnego Zgromadzenia Członków w Os. Sady);

- zapoznano się z założeniami programu „Ciepła woda użytkowa”, opracowanego przez Elektrociepłownię Kielce - dostawcę ciepła dla osiedla „Sady” oraz informacją o takim samym projekcie, który chce wdrożyć Kielecka Spółdzielnia Mieszkaniowa;

- przyjęto informację o sposobie realizacji wniosków pod adresem Administracji Osiedla, zgłoszonych podczas ubiegłorocznego Walnego Zgromadzenia Członków w osiedlu Sady oraz o planowanym wystosowaniu ankiety do mieszkańców budynków położonych przy ul. Warszawskiej 47 i Nowowiejskiej 5 w Kielcach, dotyczącej budowy parkingu wielopoziomowego (wniosek ogólnospółdzielczy z III części WZC w 2018 roku);

- rozmawiano o problemach z wyegzekwowaniem parkowania na parkingu przed budynkiem Nowowiejska 5 w Kielcach jedynie przez pojazdy posiadające identyfikatory – w tej sprawie wystosowane zostanie pismo do Straży Miejskiej informujące o wdrożeniu projektu organizacji ruchu na terenie osiedla i przekazany zostanie wzór identyfikatora upoważniającego do parkowania samochodów na ww. parkingu.

Tematyka poruszana na posiedzeniach Rady Osiedla Sandomierskie dotyczyła między innymi spraw związanych z:

- utworzeniem jednego ogólnodostępnego miejsca parkingowego dla osoby niepełnosprawnej w rejonie budynku Daleka 19 w Kielcach;

- funkcjonowaniem i dostępnością oraz dojazdem do altan śmietnikowych zlokalizowanych przy budynkach Daleka 19 i Sandomierska 154 w Kielcach;

- wystosowaniem odpowiedzi do mieszkańców budynku położonego przy ul. Dalekiej 25 w Kielcach na ich pismo dotyczące m.in. remontu elewacji, porządku oraz działalności Rady Osiedla IV;

- wynajmowanymi na terenie osiedla lokalami użytkowymi i terenami należącymi do Spółdzielni;

- pozytywnie zaopiniowano propozycję dotyczącą umożliwienia wynajęcia chętnym mieszkańcom budynku położonego przy ul. Romualda 2 w Kielcach pomieszczeń po zsypach, zlokalizowanych obok wejść do I, II, III, IV klatki schodowej tego budynku.

Wszystkich zainteresowanych tematyką poruszaną na posiedzeniach Rad Osiedli KSM zapraszamy również na naszą stronę internetową www.ksm.pl

ANNA SIKORA

Czy wiesz, że...

NA WESOŁO

Ponieważ większość wspólnot mieszkaniowych nie dysponuje biurami, dokumentacja wspólnoty przechodzi z rąk do rąk między kolejnymi zarządcami nieruchomości.

Fakt, że dokumentacja ta zostaje w dyspozycji zarządcy, który ją przechowuje, nie oznacza, że zarządca nabywa do niej prawa, nawet jeżeli on ją opracowuje.

Dokumentacja ta jest własnością wspólnoty mieszkaniowej, w imieniu której działa zarządca.

Zatem po rozwiązaniu umowy, zarządca nieruchomości powinien ją niezwłocznie przekazać zarządowi wspólnoty mieszkaniowej lub kolejnemu zarządcy.

x x x

Jak donosi Motor Nr 42/2018 w Wielkiej Brytanii przepytano 2000 kierowców odnośnie przeklinania w trakcie jazdy.

Wyliczono, że niecenzuralne słowa kierowcy wypowiadają średnio co 4 km, a w mieście klną przeciętnie 152 razy. Przyznało się do tego 9 na 10 osób, przy czym 61% twierdzi, że nie bluźni przy dzieciach.

Najczęściej kierowcy „rzucają mięsem” m.in. za: zajechanie drogi, nieużywanie kierunkowskazów lub pisanie sms-ów, wchodzenie pieszych na jezdnię bez patrzenia w prawo czy lewo, parkowanie na dwóch miejscach czy niepodziękowanie za wpuszczenie.

x x x

Dowody osobiste wydawane po 2015 roku nie mają rubryki z meldunkiem, nie można więc domagać się takiego wpisu w nowym dowodzie.

Meldunek można potwierdzić we właściwym Urzędzie Miasta lub Gminy, który na wniosek zainteresowanego wyda zaświadczenie o zameldowaniu.

Natomiast prawo do mieszkania można potwierdzić np.: posiadaniem aktu notarialnego, wypisem z księgi wieczystej czy zaświadczeniem ze spółdzielni mieszkaniowej.

x x x

Do osób bliskich, członków najbliższej rodziny, zalicza się: małżonka, zstępnych, wstępnych, pasierba, zięcia, synową, rodzeństwo, ojczyma, macochę i teściową (MaS)

Rozmawia dwóch kumpi od kieliszka.

– Słyszałeś nowinę? Marian już nie pije!

– Co ty mówisz? Taki zakapior, to niemożliwe...

– Możliwe. Właśnie czytam jego nekrolog.

x x x

Dwaj policjanci znajdują lusterko. Pierwszy patrzy i mówi:

– Ja chyba tego idiotę skądś znam.

Drugi patrzy i mówi:

– Ty durniu, to przecież ja!

Chwilę później podjeżdża komendant i pyta:

– Pokażcie, co tam macie. Spogląda i mówi:

– Co wy, kretyni, własnego komendanta nie poznajecie?

Komendant schował lusterko i pojechał do domu.

W domu córka znalazła lusterko w kieszeni i krzyczy:

– Mamo, mam, tata ma kochankę !

– Pokaż.

Żona patrzy i mówi:

– Eee... taka stara pudernica. Nie mam nawet o co być zazdrosna.

x x x

– Pójdiesz ze mną na ryby? Namawia sąsiad.

– Niee. Nie wędкую, bo nie umiem.

– A co tu trzeba umieć! Otwierasz flaszki i już.

x x x

Żona prosi Kowalskiego żeby naprawił zepsuty kran:

– A co to ja hydraulik jestem? - mówi Kowalski.

Następnego dnia wraca z pracy i patrzy, a kran naprawiony.

– Kto naprawił kran? – pyta żonę.

– Poprosiłam sąsiada i naprawił.

– I nic nie chciał?

– A chciał, chciał. Powiedział, żebym się z nim przespała, albo mu zaśpiewała.

– No i co mu zaśpiewałaś?

– A co to ja śpiewaczka jestem?

x x x

Mąż niespodziewanie wraca do domu. Żona otwiera okno i mówi do kochanka:

– Skacz!

– Coś ty, przecież to trzynaste piętro!

– Skacz, nie czas na przesady.

x x x

Mąż pyta żonę:

– Skąd wracasz ?

– Z salonu piękności.

– I co, było zamknięte?

x x x

Matka poucza młodą mężatkę:

– Pamiętaj, że mężowi obiad będzie smakował bardziej, jeżeli przedtem nie dasz mu śniadania.

x x x

Malarz zwraca się do modelki:

– Zastanawiam się, jak panią namalować: nago czy w ubraniu.

– Mistrzu! Błagam niech pan się nie rozbiera. Jestem bardzo wstydliva.

x x x

W sklepie klient pyta:

– Ma pani majtki?

– Nie.

– A w sprzedaży?

(MaS)